

**TURKIYE CUMHURIYETI ZIRAAT BANKASI A.S. – DEGA NË KOSOVË**

**RAPORTI I AUDITORIT TË PAVARUR DHE  
PASQYRAT FINANCIARE TË PËRGATITURA NË PËRPUTHJE ME  
STANDARDET NDËRKOMBËTARE TË RAPORTIMIT FINANCIAR**

**PËR VITIN E PËRFUNDUAR MË 31 DHJETOR 2023**

## **PËRMBAJTJA**

	<b>FAQE</b>
<b>RAPORTI I AUDITORIT TË PAVARUR</b>	<b>1</b>
<b>PASQYRAT FINANCIARE</b>	
PASQYRA E FITIMIT OSE HUMBJES DHE TË ARDHURAVE TJERA GJITHËPËRFSHIRËSE	<b>3</b>
PASQYRA E POZICIONIT FINANCIAR	<b>4</b>
PASQYRA E NDRYSHIMEVE NË KAPITAL	<b>5</b>
PASQYRA E RRJEDHËS SË PARASË	<b>6</b>
SHËNIMET MBI PASQYRAT FINANCIARE	<b>7-54</b>

## RAPORTI I AUDITORIT TË PAVARUR

Për Aksionarët dhe Menaxhmentin e Turkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankasi A.S – Dega në Kosovë

### Opinion

Ne kemi audituar pasqyrat financiare të Turkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankasi A.S – Dega në Kosovë ("Banka"), të cilat përfshijnë pasqyrën e pozicionit financiar më 31 Dhjetor 2023, pasqyrën e fitimit dhe humbjes dhe të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse, pasqyrën e ndryshimeve në ekuitet dhe pasqyrën e rrjedhjes së parasë për vitin e përfunduar, si dhe shënimet për pasqyrat financiare, përfshirë politikat materiale kontabël.

Sipas opinionit tonë, pasqyrat financiare shoqëruese paraqesin drejtë, në të gjitha aspektet materiale, pozitën financiare të Bankës më 31 Dhjetor 2023, si dhe performancën e saj financiare dhe rrjedhën e parasë për vitin e përfunduar në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Raportimit Financiar (SNRF).

### Baza për Opinion

Ne kemi kryer auditimin në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Auditimit (SNA-të). Përgjegjësitë tona sipas këtyre standardeve përshkruhen në mënyrë më të detajuar në paragrafin 'Përgjegjësitë e Auditorit për Auditimin e Pasqyrave Financiare' në këtë raport. Ne jemi të pavarur nga Banka në përputhje me Kodin Ndërkombëtar të Etikës për Kontabilistët Profesionistë të Bordit të Standardeve Ndërkombëtare të Etikës për Kontabilistët (përfshirë Standardet Ndërkombëtare të Pavarësisë) (Kodi BSNEK), dhe me kërkesat etike që janë relevante për auditimin e pasqyrave financiare në Republikën e Kosovës, dhe kemi përmbushur përgjegjësitë tona të tjera etike në përputhje me këto kërkesa dhe Kodit BSNEK. Ne besojmë se evidenca e auditimit që kemi marrë është e mjaftueshme dhe e përshtatshme për të ofruar një bazë për opinionin tonë.

### Informatat tjera

Menaxhmenti është përgjegjës për informata tjera. Informatat tjera përbëjnë informatat e përfshira në raportin vjetor të Bankës, por nuk përfshijnë pasqyrat financiare dhe raportin tonë të auditorit. Raporti vjetor i Bankës pritet të na vihet në dispozicion pas datës së raportit të auditorit. Opinioni ynë për pasqyrat financiare nuk mbulon informatat tjera dhe ne nuk shprehim asnjë konkluzion mbi të.

Në lidhje me auditimin tonë të pasqyrave financiare, përgjegjësia jonë është ti lexojmë informatat tjera të identifikuara më lartë kur të bëhet i disponueshëm, dhe duke vepruar kështu, të konsiderojmë nëse informatat tjera janë materialisht në kundërshtim me pasqyrat financiare ose njohuritë tona të marra në auditim, ose në të kundërt duket se është materialisht i keqdeklaruar. Kur lexojmë raportin vjetor, nëse konkludojmë se ka një keqdeklarim material në të, neve na kërkohet që t'ua komunikojmë çështjen atyre që janë të ngarkuar me qeverisjen.

## Përgjegjësitë e Menaxhmentit dhe Personave të Ngarkuar me Qeverisjen për Pasqyrat Financiare

Menaxhmenti është përgjegjës për përgatitjen dhe paraqitjen e drejtë të pasqyrave financiare në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Raportimit Financiar dhe për ato kontrole të brendshme të cilat menaxhmenti i gjykon të nevojshme për të bërë të mundur përgatitjen e pasqyrave financiare që nuk përmbajnë anomali materiale, qoftë për shkak të mashtrimit apo gabimit.

Në përgatitjen e pasqyrave financiare, menaxhmenti është përgjegjës për të vlerësuar aftësinë e Bankës për të vazhduar aktivitetin, duke i shpalosur, kur është e aplikueshme, çështjet në lidhje me vazhdimin e aktivitetit dhe përdorimin e kontabilitetit me parim të vijimësisë përveç nëse menaxhmenti synon ta likujdojë Bankën ose të ndërpresë aktivitetet, ose nëse nuk ka alternativë tjetër reale përveç se ta bëjë këtë.

Personat e ngarkuar me qeverisjen janë përgjegjës për mbikëqyrjen e procesit të raportimit financiar të Bankës.

## Përgjegjësitë e Auditorit për Auditimin e Pasqyrave Financiare

Objektivat tona janë të marrim siguri të arsyeshme nëse pasqyrat financiare në tërësi nuk kanë anomali materiale, qoftë për shkak të mashtrimeve apo gabimeve, dhe të lëshojmë një raport auditimi që përfshin opinionin tonë. Siguria e arsyeshme është një nivel i lartë i sigurisë, por nuk është një garancion që një auditim i kryer në përputhje me SNA-të gjithmonë do të zbuloj anomali materiale kur ato ekzistojnë. Anomalitë mund të vijnë si rezultat i gabimeve ose mashtrimeve dhe konsiderohen materiale nëse, individualisht ose në tërësi, pritet që në mënyrë të arsyeshme të ndikojnë në vendimet ekonomike të përdoruesve, të marra bazuar në këto pasqyra financiare.

Si pjesë e një auditimi në përputhje me SNA-të, ne ushtrojmë gjykimin profesional dhe ruajmë skepticizmin profesional gjatë auditimit. Ne gjithashtu:

- Identifikojmë dhe vlerësojmë rrezikun e anomalive materiale të pasqyrave financiare, qoftë për shkak të mashtrimeve apo gabimeve, dizajnojmë dhe kryejmë procedurat e auditimit në përgjigje të këtyre rreziqeve, dhe sigurojmë evidencë të auditimit të mjaftueshme dhe të përshtatshme për të siguruar një bazë për opinionin tonë. Rreziku i mos zbulimit të një anomalie materiale që rezulton nga mashtrimi është më i lartë sesa rreziku që rezulton nga gabimi, pasi mashtrimi mund të përfshijë marrëveshje të fshehta, falsifikime, lëshime të qëllimshme, keqinterpretime apo shkelje të kontroleve të brendshme.
- Marrim një kuptim të kontrollit të brendshëm të përshtatshëm për auditim me qëllim të dizajnit të procedurave të auditimit që janë të përshtatshme për rrethanat, por jo për qëllimin e shprehjes së një opinionimi mbi efektivitetin e kontroleve të brendshme të Bankës.
- Vlerësojmë përshtatshmërinë e politikave kontabël të përdorura dhe arsyeshmërinë e përllogaritjeve kontabël dhe shpalosjeve përkatëse të bëra nga menaxhmenti.
- Nxjerrim një përfundim lidhur me përshtatshmërinë e përdorimit të bazës së kontabilitetit mbi parimin e vijimësisë nga menaxhmenti, në bazë të evidencave të auditimit të siguruar, nëse ekziston një pasiguri materiale në lidhje me ngjarjet ose kushtet që mund të hedhin dyshime domethënëse mbi parimin e vijimësisë të Bankës. Nëse arrijmë në përfundim se ekziston një pasiguri materiale, ne duhet të tërheqim vëmendjen në raportin tonë të auditorit për shpalosjet përkatëse në pasqyrat financiare ose nëse këto shpalosje janë të papërshtatshme, të modifikojmë opinionin tonë. Konkluzionet tona të auditimit bazohen në evidencat e auditimit të siguruar deri në datën e raportit tonë të auditimit. Megjithatë, ngjarje ose kushte në të ardhmen mund të ndikojnë që Banka të ndërpres veprimtarinë.
- Vlerësojmë paraqitjen e përgjithshme, strukturën dhe përmbajtjen e pasqyrave financiare, duke përfshirë informacionet shpjeguese të dhëna, dhe nëse pasqyrat financiare paraqesin transaksionet dhe ngjarjet e ndodhura në mënyrë që të arrijnë një paraqitje të drejtë.

Ne komunikojmë me personat e ngarkuar për qeverisjen, përveçse çështjeve të tjera, edhe fushëveprimin dhe kohën e planifikuar të auditimit, gjetjet kryesore të auditimit, përfshirë çdo mangësi relevante në kontrollin e brendshëm të identifikuar gjatë auditimit tonë.

**RSM Kosovo Sh.p.k.**

RSM Kosovo Sh.p.k.

Prishtinë, Republika e Kosovës

29 Prill 2024



Sadik Berisha

Auditor Ligjor

**TURKIYE CUMHURIYETI ZIRAAT BANKASI A.S. – DEGA NË KOSOVË**  
**PASQYRA E FITIMIT OSE HUMBJES DHE TË ARDHURAVE TJERA GJITHËPËRFSHIRËSE**  
**Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023**  
**(Në Euro)**

	Shënime	Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023	Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2022
Të ardhurat nga interesi	22	6,583,419	5,211,615
Shpenzimet e interesit	22	(2,111,462)	(1,466,437)
<b>Të ardhurat neto nga interesi</b>		<b>4,471,957</b>	<b>3,745,178</b>
Të ardhurat nga tarifat dhe komisionet	23	348,741	462,601
Shpenzimet nga tarifat dhe komisionet	23	(214,258)	(189,884)
<b>Të ardhurat neto nga tarifat dhe komisionet</b>		<b>134,483</b>	<b>272,717</b>
Të ardhurat tjera operative	24	79,324	84,813
<b>Të ardhurat operative neto</b>		<b>4,685,764</b>	<b>4,102,708</b>
Humbja neto nga zhvlerësimi i huave dhe paradhëniet për klientët	11	(4,170,703)	(1,090,776)
Shpenzimet administrative dhe shpenzimet e tjera operative	25	(2,567,732)	(2,144,007)
<b>Gjithsej shpenzimet operative</b>		<b>(6,738,435)</b>	<b>(3,234,783)</b>
<b>(Humbja) / Fitimi para tatimit</b>		<b>(2,052,671)</b>	<b>867,925</b>
Tatimi në Fitim / (Shpenzimet)	26	93,989	(144,366)
<b>(Humbja) / Fitimi për vitin</b>		<b>(1,958,682)</b>	<b>723,559</b>
Të ardhurat tjera gjithëpërfshirëse:		-	-
<b>Gjithsej të ardhurat gjithëpërfshirëse për vitin</b>		<b>(1,958,682)</b>	<b>723,559</b>

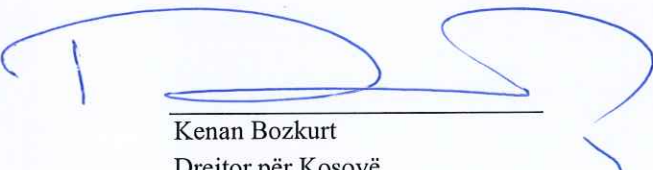
Shënimet shoqëruese nga 1 deri në 29 janë pjesë përbërëse e këtyre pasqyrave financiare.

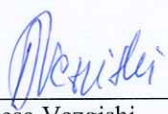
**TURKIYE CUMHURİYETİ ZIRAAT BANKASI A.S. – DEGA NË KOSOVË**  
**PASQYRA E POZICIONIT FINANCIAR**  
Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023  
(Në Euro)

	Shënime	Më	
		31 Dhjetor 2023	31 Dhjetor 2022
<b>Pasuritë</b>			
Paraja në arkë dhe në banka	8	1,540,125	11,888,823
Bilancet me Bankën Qendrore të Kosovës	9	20,907,117	10,462,920
Të arkëtueshmet nga bankat	10	4,003,667	-
Kreditë për klientë	11	91,742,852	95,908,818
Investimet në letra me vlerë	12	7,051,552	6,810,594
Pasuria dhe pajisjet	13	1,342,765	991,612
Pasuritë e paprekshme	14	281,718	138,538
Parapagimi i tatimit në fitim		119,102	-
Pasuritë e shtyra tatimore	26	93,989	-
Pasuritë e tjera	16	245,806	183,742
Të drejtat për përdorim të pasurive	15	850,617	734,071
<b>Gjithsejtë pasuritë</b>		<b>128,179,310</b>	<b>127,119,118</b>
<b>Detyrimet</b>			
Detyrimet ndaj klientëve	17	73,555,219	83,806,514
Detyrimet ndaj bankave dhe huamarrësve	18	3,029,923	6,454,962
Detyrimet ndaj palëve të lidhura	19	27,141,599	15,561,882
Detyrimet e tjera	20	295,465	238,196
Detyrimi i tatimit mbi të ardhurat	26	-	69,815
Detyrimet nga qiraja	15	895,585	767,548
<b>Gjithsejtë detyrimet</b>		<b>104,917,791</b>	<b>106,898,917</b>
<b>Kapitali</b>			
Kapitali aksionar	21	25,000,000	20,000,000
(Humbjet e akumuluar) / Fitimet e mbajtura		(1,738,481)	220,201
<b>Gjithsejtë kapitali</b>		<b>23,261,519</b>	<b>20,220,201</b>
<b>Gjithsejtë detyrimet dhe kapitali</b>		<b>128,179,310</b>	<b>127,119,118</b>

Shënimet shoqëruese nga 1 deri në 29 janë pjesë përbërëse e këtyre pasqyrave financiare.

Këto pasqyra financiare janë miratuar nga Bordi Menaxhues më 29 Prill 2024 dhe janë nënshkruar në emër të tyre nga:

  
Kenan Bozkurt  
Drejtor për Kosovë

  
Agnesa Vezgishi  
Menaxhere për Koordinim Financiar

**TURKIYE CUMHURIYETI ZIRAAT BANKASI A.S. – DEGA NË KOSOVË**  
**PASQYRA E NDRYSHIMEVE NË KAPITAL**  
**Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023**

(Në Euro)

	Kapitali aksionar	(Humbjet e akumuluar) / Fitimet e mbajtura	Gjithsej
<b>Gjendja më 1 janar 2022</b>	<b>10,000,000</b>	<b>(503,358)</b>	<b>9,496,642</b>
Kontributi nga aksionari (Shënimi 21)	10,000,000	-	10,000,000
<b>Gjithsejtë transaksionet me aksionarin</b>	<b>10,000,000</b>	<b>-</b>	<b>10,000,000</b>
Fitimi për vitin	-	723,559	723,559
Të hyrat tjera gjithëpërfshirëse	-	-	-
<b>Gjithsej të hyrat tjera gjithëpërfshirëse</b>	<b>-</b>	<b>723,559</b>	<b>723,559</b>
<b>Gjendja më 31 Dhjetor 2022</b>	<b>20,000,000</b>	<b>220,201</b>	<b>20,220,201</b>
<b>Gjendja më 1 janar 2023</b>	<b>20,000,000</b>	<b>220,201</b>	<b>20,220,201</b>
Kontributi nga aksionari (Shënimi 21)	5,000,000	-	5,000,000
<b>Gjithsejtë transaksionet me aksionarin</b>	<b>5,000,000</b>	<b>-</b>	<b>5,000,000</b>
Humbja për vitin	-	(1,958,682)	(1,958,682)
Të hyrat tjera gjithëpërfshirëse	-	-	-
<b>Gjithsejtë të hyrat tjera gjithëpërfshirëse</b>	<b>-</b>	<b>(1,958,682)</b>	<b>(1,958,682)</b>
<b>Gjendja më 31 Dhjetor 2023</b>	<b>25,000,000</b>	<b>(1,738,481)</b>	<b>23,261,519</b>

Shënimet shoqëruese nga 1 deri në 29 janë pjesë përbërëse e këtyre pasqyrave financiare.

**TURKIYE CUMHURIYETI ZIRAAT BANKASI A.S. – DEGA NË KOSOVË**  
**PASQYRA E NDRYSHIMEVE NË KAPITAL**  
**Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023**

(Në Euro)

	Shënime	Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023	Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2022
<b>Aktivitetet operative</b>			
(Humbja) / Fitimi para tatimit		(2,052,671)	867,925
Rregullimet për zërat jo në para të gatshme			
Amortizimi dhe zhvlerësimi	13,14&15	611,107	500,950
Humbja neto nga zhvlerësimi i kredive për klientë	11	4,170,703	1,090,776
Humbja e pritshme kreditore e pasurive të tjera financiare	25	3,889	39,523
Të ardhurat nga interesi	22	(6,583,419)	(5,211,615)
Shpenzimet e interesit	22	2,111,462	1,466,437
		<b>(1,738,929)</b>	<b>(1,246,004)</b>
<i>Ndryshimet në pasuritë dhe detyrimet operative</i>			
Rezerva obligative	9	7,700	(2,453,370)
Rezerva obligative – 10%	9	199,701	(199,701)
Të arkëtueshmet nga Bankat	10	(4,000,000)	-
Kreditë për klientë	11	595	(31,472,335)
Pasuritë e tjera	16	(62,064)	68,371
Detyrimet ndaj klientëve	17	(10,203,769)	14,132,266
Detyrimet ndaj bankës dhe palët e lidhura	18&19	8,096,764	8,417,954
Detyrimet e tjera	20	53,632	80,188
		<b>(7,646,370)</b>	<b>(12,672,631)</b>
Tatimi i paguar mbi të ardhurat		(188,917)	(46,844)
Interesi i pranuar		6,591,217	5,199,838
Interesi i paguar		(2,059,228)	(1,604,791)
<b>Paraja neto e përdorur nga aktivitetet operative</b>		<b>(3,303,298)</b>	<b>(9,124,428)</b>
<b>Aktivitetet investuese</b>			
Blerja e pronave, pajisjeve dhe e pasurive të paprekshme	13&14	(959,884)	(324,175)
Blerja e bonove të thesarit (qeveritare)	12	(4,258,452)	(1,437,681)
Maturimi i bonove të thesarit (qeveritare)	12	4,000,446	1,629,935
<b>Paratë neto të përdorura në aktivitetet investuese</b>		<b>(1,217,890)</b>	<b>(131,921)</b>
<b>Aktivitetet financuese</b>			
Kapitali Shtesë	21	5,000,000	10,000,000
Shlyerja e detyrimeve të qirasë	15	(175,912)	(161,934)
<b>Paratë neto të gjeneruara nga aktivitetet financuese</b>		<b>4,824,088</b>	<b>9,838,066</b>
<b>Rritja neto e parasë dhe ekuivalentëve të parasë</b>		302,900	581,717
Paraja dhe ekuivalentët e parasë në fillim të vitit		14,656,211	14,074,494
<b>Paraja dhe ekuivalentët e parasë në fund të vitit</b>	<b>8</b>	<b>14,959,111</b>	<b>14,656,211</b>

Shënimet shoqëruese nga 1 deri në 29 janë pjesë përbërëse e këtyre pasqyrave financiare.



## **1. Hyrje**

Turkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankasi A.S. - Dega në Kosovë ("Banka") është një shoqëri aksionare e themeluar në Republikën e Kosovës. Adresa e zyrës qendrore të regjistruar është Ukshin Hoti Nr.13,10000 Prishtinë, Republika e Kosovës.

Në përputhje me rregulloret e Bankës Qendrore të Kosovës ("BQK"), Banka mori licencën për veprimtari bankare më 2 qershor 2015 dhe filloi veprimtarinë më 7 qershor 2015. Banka vepron si një bankë komerciale dhe e kursimeve për të gjitha kategoritë e klientëve brenda Kosovës, përmes rrjetit të saj prej 5 degëve kryesore në Prishtinë, Prizren, Pejë, Ferizaj dhe Gjilan. Banka ka të punësuar 47 punonjës më 31 dhjetor 2023 (37 punonjës më 31 dhjetor 2022).

## **2. Bazat e përgatitjes**

Pasqyrat Financiare janë përgatitur mbi bazën e kostos historike. Pasqyrat financiare gjithashtu përgatiten mbi bazën e vazhdimësisë, pasi që menaxhmenti është i kënaqur që Banka ka burime të mjaftueshme për të vazhduar si vijimësi për të ardhmen e parashikueshme. Në kryerjen e këtij vlerësimi, menaxhmenti ka marrë në konsideratë një gamë të gjerë të informacioneve duke përfshirë parashikimet e rentabilitetit, kërkesat rregullatore për kapital dhe nevojat për financim. Vlerësimi gjithashtu përfshin shqyrtimin e skenarëve të arsyeshëm të mundshëm ekonomik dhe ndikimet e tyre të mundshme në rentabilitetin, kapitalin dhe likuiditetin e Bankës.

**Deklarata e pajtueshmërisë.** Këto pasqyra financiare janë përgatitur në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Raportimit Financiar ("SNRF"). Politikat kryesore kontabël të zbatuara në përgatitjen e këtyre pasqyrave financiare janë paraqitur më poshtë. Këto politika janë zbatuar në mënyrë të vazhdueshme në të gjitha periudhat e paraqitura, përveç nëse është shprehur ndryshe.

**Përdorimi i gjykimeve dhe vlerësimeve.** Në përgatitjen e këtyre pasqyrave financiare, menaxhmenti ka bërë gjykime, vlerësime dhe supozime që ndikojnë në zbatimin e politikave kontabël të Bankës dhe shumat e raportuara të pasurive, detyrimeve, të ardhurave dhe shpenzimeve. Rezultatet aktuale mund të ndryshojnë nga këto vlerësime. Vlerësimet dhe supozimet themelore rishikohen në mënyrë të vazhdueshme. Rishikimet për vlerësimet njihen në mënyrë prospektive. Informacioni për fushat e rëndësishme të pasigurisë së vlerësimit dhe gjykimet kritike në zbatimin e politikave kontabël që kanë efektin më të rëndësishëm në shumat e njohura në pasqyrat financiare janë përshkruar në shënimin 4, 5 dhe 6.

**Valuta funksionale dhe prezantimi.** Këto pasqyra financiare janë paraqitur në euro, e cila është monedha funksionale e Bankës, monedha e mjedisit primar ekonomik në të cilin njësia vepron. Të gjitha shumat janë rumbullakuar në mijëshen më të afërt, përveç kur tregohet ndryshe.

## **3. Politikat e kontabilitetit material**

Politikat e kontabël të përcaktuara më poshtë janë zbatuar në mënyrë të vazhdueshme për të gjitha periudhat e paraqitura në këto pasqyra financiare. Për më tepër, Banka ka miratuar Shpalosjen e Politikave Kontabël (Ndryshimet në SNK 1 dhe SNRF 2 Deklarata e Praktikës) nga 1 janari 2023. Këto ndryshime kërkojnë shpalosjen e politikave kontabël 'materiale' dhe jo të atyre 'të rëndësishme'. Këto ndryshime nuk kanë rezultuar në ndonjë ndryshim në vetë politikat kontabël, megjithatë, ato kanë ndikuar në informacionin e politikave kontabël në lidhje me instrumentet financiare të shpalosura në shënimin 3 në raste të caktuara (shih shënimin 4a(i) për informacion të mëtejshëm).

### **(a) Interesi**

#### *Norma efektive e interesit*

Të ardhurat dhe shpenzimet nga interesi njihen në fitim ose humbje duke përdorur metodën e interesit efektiv.

Gjatë llogaritjes së normës efektive të interesit për instrumentet financiare tjera nga ato të blera ose nga pasuritë financiare të orientuara nga humbjet e kredisë, Banka vlerëson flukset monetare të ardhshme duke marrë parasysh të gjitha kushtet kontraktuese të instrumentit financiar, por jo HPK.

Llogaritja e normës efektive të interesit përfshin kostot dhe tarifat e transaksionit si dhe pikat e paguara ose të pranuar që janë pjesë përbërëse e normës efektive të interesit. Kostot e transaksionit përfshijnë kostot shtesë që i atribuohen drejtpërdrejt blerjes ose emetimit të një pasurie financiar ose detyrimi financiar.

### **3. Politikat e kontabilitetit material (vazhdim)**

#### **(a) Interesi (vazhdim)**

##### *Llogaritja e të hyrave dhe shpenzimeve nga interesi*

Norma efektive e interesit të një pasurie financiare ose detyrimi financiar llogaritet në njohjen fillestare të një pasurie financiare ose një detyrimi financiar. Në llogaritjen e të ardhurave dhe shpenzimeve të interesit, norma efektive e interesit zbatohet në vlerën kontabël bruto të pasurisë (kur pasuria nuk është e dëmtuar nga kredia) ose në koston e amortizuar të detyrimit. Norma efektive e interesit rishikohet si rezultat i rivlerësimit periodik të flukseve të mjeteve monetare të instrumenteve me normë të ndryshueshme për të pasqyruar lëvizjet në normat e interesit të tregut.

Sidoqoftë, për pasuritë financiare që kanë pësuar rënie në vlerë të kredisë pas njohjes fillestare, të ardhurat nga interesi llogariten duke zbatuar normën efektive të interesit në koston e amortizuar të pasurisë financiare. Nëse pasuria nuk është më me rënie në vlerë të kredisë, atëherë llogaritja e të ardhurave nga interesi rikthehet në bazë bruto.

Për pasuritë financiare të cilat kanë pësuar rënie në vlerë të kredisë në njohjen fillestare, të ardhurat nga interesi llogariten duke zbatuar normën efektive të interesit rregullues të kredisë në koston e amortizuar të pasurisë. Llogaritja e të ardhurave nga interesi nuk kthehet në baza nominale, edhe nëse rreziku i kredisë së pasurisë përmirësohet.

#### **(b) Tarifat dhe komisionet**

Tarifat të cilat janë pjesë përbërëse e normës efektive të interesit përfshijnë tarifën e fillimit të arkëtuara ose të paguara nga subjekti, lidhur me krijimin ose blerjen e pasurive financiare ose lëshimin e detyrimeve financiare, për shembull, tarifën për vlerësimin e aftësisë për kthimin e kredisë, vlerësimin dhe regjistrimin e garancive ose kolateralit, negocimin e kushteve të instrumenteve dhe tarifën për përpunimin e dokumentacionit të transaksionit. Tarifën e zotimit, të arkëtuara nga banka për të nisur kredi me normat e interesit të tregut, janë pjesë përbërëse e normës efektive të interesit nëse ka gjasa që banka të hyjë në një marrëveshje specifike për kredihënje dhe nuk pret ta shesë kredinë rezultuese menjëherë pas nisjes së saj. Të gjitha tarifën e tjera, të cilat janë pjesë përbërëse e llogaritjes së normës efektive të interesit, paraqiten në zërin e të ardhurave nga interesi.

Të gjitha tarifën e tjera, komisionet dhe zërat e të ardhurave dhe shpenzimeve të tjera zakonisht regjistrohen në bazë akruale duke iu referuar përfundimit të transaksionit specifik të vlerësuar në bazë të shërbimit real të ofruar si një pjesë e shërbimeve të përgjithshme do të ofrohen. Të ardhurat dhe shpenzimet nga tarifën dhe komisionet përbëhen nga tarifën dhe komisionet nga (për): kredit kartelat, tarifën e shërbimit të llogarisë, pagesat ndërkombëtare, pagesat vendore, pagesat e Bankës Qendrore, SMS banking, garancitë dhe letrat e kreditit si dhe tarifën dhe komisionet tjera. Taksa dhe komisionet e tjera njihen si shërbime të lidhura. Shpenzimet e tjera të komisioneve dhe komisioneve kanë të bëjnë kryesisht me tarifën e transaksionit dhe shërbimit, të cilat janë shpenzuar kur shërbimet janë pranuar.

#### **(c) Transaksionet në valutë të huaj**

Transaksionet në valuta të huaja janë kthyer në valutën funksionale, duke përdorur kursin e këmbimit në datën e transaksionit.

Pasuritë dhe detyrimet monetare të shprehura në valutë të huaj rivlerësohen në valutën funksionale të bankës me kursin në datën e raportimit. Fitimi ose humbja nga ndryshimi i kurseve të këmbimit është diferenca midis koston së amortizuar në valutën funksionale në fillim të periudhës, të rregulluara me interesin efektiv dhe pagesat gjatë periudhës, dhe koston së amortizuar në valutë të huaj të konvertuar në valutë funksionale me kursin e fundvitit.

Diferencat në valutë të huaj që rrjedhin nga konvertimi përgjithësisht njihen në fitim ose humbje.

### **3. Politikat e kontabilitetit material (vazhdim)**

#### **(d) Tatimi në fitim**

Tatimet në fitim janë paraqitur në pasqyra financiare në përputhje me legjislacionin e miratuar, si dhe me legjislacionin e hyrë në fuqi deri në fund të periudhës raportuese.

Ngarkesa e tatimit në fitim përbëhet nga tatimi aktual dhe tatimi në fitim i shtyrë dhe njihet në pasqyrën e fitimit dhe të humbjes së vitit, përveç nëse njihet në të ardhurat tjera përmbledhëse ose drejtpërdrejt në kapital, pasi që ndërlidhet me transaksionet të cilat gjithashtu njihen në periudhën e njëjtë ose në periudhë tjetër, në të ardhura të tjera përmbledhëse ose drejtpërdrejt në kapital.

##### *(i) Tatimi aktual*

Tatimi aktual është shuma e pagueshme ose e arkëtueshme nga autoritetet tatimore në lidhje me fitimet ose humbjet e tatueshme për periudhat aktuale dhe paraprake. Fitimet dhe humbjet e tatueshme bazohen në vlerësime nëse pasqyrat financiare autorizohen para dorëzimit të kërkesave relevante për rimbursim të tatimit. Tatimet tjera të ndryshme nga tatimi në fitim regjistrohen në kuadër të shpenzimeve administrative dhe operative.

##### *(ii) Tatimi i shtyrë*

Tatimi i shtyrë në të ardhura llogaritet duke përdorur metodën e detyrimit të bilancit të gjendjes për bartjet e humbjeve nga tatimi dhe diferencat e përkohshme që dalin nga baza e tatimeve të pasurive dhe detyrimeve dhe shumat e tyre bartëse për qëllime të raportimit financiar.

Bilanci i tatimit të shtyrë matet me normat tatimore në fuqi ose të hyra në fuqi në fund të periudhës raportuese, të cilat pritet të aplikohen për periudhën kur diferencat e përkohshme të kthehen ose kur bartjet e humbjeve nga tatimi të përdoren.

Pasuritë tatimore të shtyra për diferencat e përkohshme të zbritshme dhe bartjet e humbjeve nga tatimi regjistrohen deri në masën që është e mundur për të pasur të ardhura të tatueshme kundrejt të cilave ky aktiv tatimor pritet të përdoren.

##### *(iii) Pozicionet tatimore të pasigurta*

Pozicionet tatimore të pasigurta të bankës rivlerësohen nga menaxhmenti në fund të secilës periudhë raportuese. Detyrimet regjistrohen për pozicionet tatimore të pasigurta, të cilat përcaktohen nga menaxhmenti si të tilla që ka më shumë gjasa se nuk do të rezultojnë me taksa shtesë të vëna nëse ato pozicione do të kontestoheshin nga autoritetet tatimore. Vlerësimi bazohet në interpretimin e ligjeve tatimore të cilat janë në fuqi, ose që kanë hyrë në fuqi deri në fund të periudhës raportuese dhe çdo aktvendimi gjyqësor të njohur ose të ndonjë organi tjetër lidhur me çështje të tilla. Detyrimet për dënime, interes dhe tatime të ndryshme nga ato në fitim njihen në bazë të vlerësimeve më të mira të shpenzimeve të bëra nga menaxhmenti që kërkohen për shlyerjen e detyrimeve në fund të periudhës raportuese.

#### **(e) Instrumentet financiare**

##### *(i) Njohja dhe matja fillestare*

Banka fillimisht njih kredite dhe paradhëniet, depozitat dhe detyrimet e varura në datën në të cilën janë krijuar. Të gjitha instrumentet e tjera financiare (përfshirë blerjet dhe shitjet e pasurive financiare në mënyrë të rregullt) njihen në datën e tregtimit, që është data në të cilën Banka bëhet palë në dispozitat kontraktuale të instrumentit.

Një pasuri ose detyrim financiar fillimisht matet me vlerën e drejtë plus, për një vlerë që nuk është matur në VDPFH, kostot e transaksionit që lidhen drejtpërdrejt me blerjen apo lëshimin e tij.

### **3. Politikat e kontabilitetit material (vazhdim)**

*(ii) Klasifikimi*

#### **Pasuritë financiare**

Në njohjen fillestare, një pasuri financiare klasifikohet si i matur në: koston e amortizuar, VDPHTGJ ose VDPFH.

Një aset financiar matet me koston e amortizuar nëse plotëson të dyja kushtet e mëposhtme dhe nuk është përcaktuar si në VTPFH:

- është brenda një modeli biznesor, qëllimi i të cilit është të mbajë pasuritë për të grumbulluar rrjedhat e kontraktuara të parasë; dhe
- kushtet kontraktuale të pasurisë financiare ngrihen në datat e përcaktuara në flukset e mjeteve monetare që janë SPPI.

Nje aset financiar matet më VDPHTGJ nëse i plotëson të dy kriteret e mëposhtme dhe nuk është i dizajnuar si VTPFH:

- aktivi mbahet brenda modelit të biznesit objektivi i të cileve arrihet nga mbledhja e flukseve monetare kontraktuese si dhe nga shitja e pasurive financiare;
- kushtet e marreveshjes për asetin financiar në data të caktuara krijojnë flukse monetare që janë SPPI.

Përveç kësaj, në njohjen fillestare, Banka mund të caktojë në mënyrë të pakthyeshme një pasuri financiare që përndryshe plotëson kërkesat për t'u matur me koston e amortizuar ose me FVOCI nëse duke e bërë këtë eliminon ose redukton ndjeshëm një mospërputhje kontabël që do të lindte ndryshe.

#### **Vlerësimi i modelit të biznesit**

Banka bën një vlerësim të një modeli të biznesi në të cilin një aktiv mbahet në portofol, sepse kjo pasqyron më së miri mënyrën e menaxhimit të biznesit dhe informacioni i ofrohet menaxhmentit. Informacioni i marrë përfshin:

- Politikat dhe objektivat e deklaruara për portofolin dhe funksionimin e këtyre politikave në praktikë. Në veçanti, nëse strategjia e menaxhimit përqendrohet në realizimin e të ardhurave nga interesi kontraktual, mbajtjen e një profili të veçantë të normës së interesit, përputhjen e kohëzgjatjes së aktiveve financiare me kohëzgjatjen e detyrimeve që financojnë ato asete ose realizojnë flukset e parave përmes shitjes së aktiveve;
- Si vlerësohet dhe raportohet përforma e portofolios tek menaxhmenti i bankës;
- Rreziqet që ndikojnë në përfomancën e modelit të biznesit (dhe aktiveve financiare të mbajtura në atë model biznesi) dhe strategjinë e tij për mënyrën e menaxhimit të atyre rreziqeve;
- Frekuencën, vëllimin dhe kohën e shitjeve në periudhat e mëparshme, arsyet e shitjeve të tilla dhe pritjet e saj për aktivitetin e ardhshëm të shitjes. Sidoqoftë, informacioni mbi aktivitetin e shitjeve nuk konsiderohet i izoluar, por si pjesë e një vlerësimi të përgjithshëm se si arrihet objektivi i deklaruar i Bankës për administrimin e pasurive financiare dhe si realizohen flukset e parave.

*(ii) Klasifikimi (vazhdim)*

#### **Vlerësimi nëse flukset monetare kontraktuale janë vetëm pagesa e principalit dhe interesit**

Për qëllimet e këtij vlerësimi, “kryegjësja” përcaktohet si vlera e drejtë e aktivitetit financiar në njohjen fillestare. “Interesi” përcaktohet si shpërblim për vlerën kohore të parasë dhe për rrezikun e kredisë të shoqëruar me shumën kryesore të mbetur në një periudhë të caktuar kohore dhe për rreziqet dhe kostot e tjera themelore të huazimit (P.sh rreziku i likuiditetit dhe kostot administrative), si dhe marzha e fitimit.

Në vlerësimin nëse flukset monetare kontraktuale janë SPPI, Banka merr në konsideratë kushtet kontraktuale të instrumentit. Kjo përfshin vlerësimin nëse aktivi financiar përmban një afat kontraktues që mund të ndryshojë kohën ose shumën e flukseve monetare kontraktuale në mënyrë që të mos plotësojë këtë kusht. Në kryerjen e vlerësimit, Banka konsideron:

### **3. Politikat e kontabilitetit material (vazhdim)**

#### **(e) Instrumentet financiare (vazhdim)**

- Ngjarje të mundshme që mund të ndryshojnë sasinë dhe kohën e fluksit të parave;
- Karakteristikat e leverazhit;
- Afatet dhe kohëzgjatja e parapagimeve;
- Kushtet që kufizojnë pretendimin e Bankës për fluks të parave nga aktivet e specifikuar (p.sh kreditë pa rekurs) dhe;
- Tipare që ndryshojnë vlerën kohore të parave (p.sh. rivendosja periodike e normave të interesit).

Banka mban një portofol të huave afatgjate, për të cilat Banka ka mundësinë të rishikojë normën e interesit në datat periodike të rivendosjes. Këto të drejta janë të kufizuara në normën e tregut në kohën e rishikimit. Huamarrësit kanë një mundësi ose të pranojnë normën e rishikuar ose të paguajnë kredinë pa penalizim. Banka ka përcaktuar që flukset monetare kontraktuale të këtyre kredive janë SPPI, sepse opsioni ndryshon normën e interesit në një mënyrë që është marrë parasysh për vlerën kohore të parasë, rrezikun e kredisë, rreziqet e tjera themelore të huazimit dhe kostot e lidhura me shumën kryesore të papaguar.

#### ***Kreditë pa burim***

Në disa raste, kreditë e bëra nga Banka të cilat sigurohen me kolateral të huamarrësit kufizojnë pretendimin e Bankës për fluks parash nga kolateralit themelor. Banka zbaton gjykimin për të vlerësuar nëse kreditë pa burim plotësojnë kriterin e SPPI. Banka zakonisht merr parasysh informacionin e mëposhtëm kur bën këtë gjykim:

- Nëse marrëveshja kontraktuale përcakton në mënyrë specifike shumat dhe datat e pagesave në para të kredisë;
- Vlerën e drejtë të kolateralit në lidhje me shumën e aktivitet financiar të siguruar;
- Aftësia dhe gatishmëria e huamarrësit për të bërë pagesa kontraktuale, pavarësisht një rënie në vlerën e kolateralit;
- Nëse huamarrësi është një individ ose një entitet operativ ose një entitet për qëllime të veçanta;
- Rreziku i humbjes së bankës nga aktivi në lidhje me huatë me burim të plotë;
- Shkalla në të cilën kolaterali përfaqëson të gjithë apo një pjesë të konsiderueshme të aktiveve të huamarrësit; dhe
- Nëse banka do të përfitojë ndonjë prapambetje nga asetet themelore.

#### ***Instrumente të lidhura me kontratë***

Banka ka disa investime në letrat me vlerë që konsiderohen si instrumente të lidhura me kontratë. Instrumentet e lidhura me kontratë secili ka një renditje të përcaktuar të vartësisë që përcakton rendin në të cilin çdo fluks parash të gjeneruar nga grupi i investimeve themelore u shpërndahen instrumenteve. Një instrument i tillë plotëson kriterin SPPI vetëm nëse plotësohen të gjitha kushtet e mëposhtme:

- kushtet kontraktuale të vetë instrumentit krijojnë flukse monetare që janë SPPI pa kërkuar në grupin themelor të instrumenteve financiare;

### **3. Politikat e kontabilitetit material (vazhdim)**

#### **(e) Instrumentet financiare (vazhdim)**

*Instrumente të lidhura në mënyrë kontraktuale (vazhdim)*

- grupi themelor i instrumenteve financiare (i) përmban një ose më shumë instrumente që krijojnë flukset e parave që janë SPPI; dhe (ii) gjithashtu mund të përmbajë instrumente, siç janë derivative financiare, që zvogëlojnë ndryshueshmërinë e fluksit të parave të instrumenteve nën (i) dhe flukset e kombinuara të parave (të instrumenteve nën (i) dhe (ii)) krijojnë flukse monetare që janë SPPI; ose të harmonizojë flukset e parave të instrumenteve të lidhura me kontratën me flukset e parave të fondit të instrumenteve themelore nën (i) që lindin si rezultat i ndryshimeve në faktin nëse normat e interesit janë fikse ose variablie ose monedha dhe koha e flukseve monetare; dhe
- ekspozimi ndaj rrezikut të kredisë që është i pandarë në instrumentet e lidhura me kontratë është i barabartë me ose më pak se ekspozimi ndaj rrezikut të kredisë të grupit themelor të instrumenteve financiare.

#### **Riklasifikimi**

Pasuritë financiare nuk riklasifikuar pas njohjes fillestare të tyre, përveq në periudhën pasi Banka ndryshon modelin e saj të biznesit për administrimin e aktiveve financiare.

##### *(iii) Ç'regjistrimi*

###### *Pasuritë financiare*

Banka ç'regjistron një pasuri financiare kur mbarojnë të drejtat kontraktuale për rrjedhjen e parasë nga pasuria financiare (shiko iv), ose transferon të drejtat për të marrë rrjedhjat e parasë kontraktuale në një transaksion në të cilin kryesisht të gjitha rreziqet dhe përfitimet e pronësisë së pasurisë financiare janë transferuar ose në të cilat Banka as nuk transferon e as nuk ruan në thelb të gjitha rreziqet dhe përfitimet e pronësisë dhe nuk mban kontrollin e pasurisë financiare.

Në momentin e ç'regjistrimit të një pasurie financiare, diferenca midis vlerës kontabël të pasurisë (ose vlera kontabël që i përket pjesës së pasurisë së transferuar), dhe totalit të (i) vlerës së marrë (përfshirë çdo pasuri të re të përfituar ose detyrim të nënkuptuar).

Çdo fitim/humbje kumulative e njohur në ardhurat e tjera gjithëpërfshirëse në lidhje me letrat me vlerë të investimeve të kapitalit të përcaktuara si në VDPHTGJ nuk njihet në fitim ose humbje nga ç'regjistrimi i letrave me vlerë. Çdo interes i transferuar në aktivet financiare që kualifikohet që është krijuar nga fitimi i Bankës është i njohur si një aktiv ose detyrim i veçantë.

###### *Detyrimet financiare*

Banka ç'regjistron një detyrim financiar kur obligimet kontraktuale shlyhen, anulohen ose kanë përfunduar.

##### *(iv) Modifikimi i asetëve dhe detyrimeve financiare*

###### *Pasuritë financiare*

Nëse kushtet e një aktivi financiar janë modifikuar, atëherë banka vlerëson nëse rrjedhat e parasë të aktivitetit financiar janë ndryshuar.

Nëse flukset e parave janë ndryshuar, atëherë të drejtat kontraktuale për flukset e parave nga aktivi financiar konsiderohen se kanë skaduar. Në këtë rast, aktivi financiar ç'regjistrohet (shiko (iii)) dhe një aktiv i ri financiar njihet me vlerën e drejtë plus çdo kosto të pranueshme të transaksionit. Çfarëdo tarife e cila ka marrë pjesë në modifikim të asetit llogaritet si më poshtë:

- Tarifat që merren parasysh në përcaktimin e vlerës së drejtë të aktivitetit të ri dhe tarifat që përfaqësojnë rimbursimin e kostove të transaksionit të pranueshëm, përfshihen në matjen fillestare të aktivitetit;
- Tarifat e tjera përfshihen në fitim ose humbje si pjesë e fitimit ose humbjes nga ç'regjistrimi.

### **3. Politikat e kontabilitetit material (vazhdim)**

#### **(e) Instrumentet financiare (vazhdim)**

##### *Pasuritë financiare (vazhdim)*

Nëse flukset e parave modifikohen kur huamarrësi është në vështirësi financiare, atëherë qëllimi i modifikimit është zakonisht të maksimizojë rikuperimin e kushteve kontraktuale sesa të krijojë një aktiv të ri me kushte të ndryshme. Nëse Banka planifikon të modifikojë një aktiv financiar në atë mënyrë që do të rezultojë në falje të fluksit të parasë, atëherë së pari merr parasysh nëse një pjesë e aktivitetit duhet të shlyhet para se të bëhet modifikimi (shiko më poshtë politikën e shlyerjes). Kjo qasje ndikon në rezultatin e vlerësimit sasior dhe do të thotë që kriteret e ç'regjistrimit zakonisht nuk përmbushen në raste të tilla.

Nëse modifikimi i një aktivi financiar të matur me koston e amortizuar ose VDPHTGJ nuk rezulton në ç'regjistrim të aktivitetit financiar, atëherë banka së pari rillogaritë vlerën kontabël bruto të aktivitetit financiar duke përdorur normën e interesit të aktivitetit dhe një rregullimin e modifikimit si fitim apo humbje. Për aktivitetet financiare me normë variabile, norma origjinale e interesit efektiv e përdorur për të llogaritur fitimin ose humbjen modifikohet në mënyrë që të paraqesë kushtet aktuale të tregut në momentin e modifikimit. Çfarëdo kosto ose tarifë e krijuar dhe tarifat e marra si pjesë e modifikimit rregullojnë vlerën kontabël bruto të aktivitetit financiar të modifikuar dhe amortizohen gjatë afatit të mbetur të aktivitetit financiar të modifikuar.

Nëse një modifikim i tillë kryhet për shkak të vështirësive financiare të huamarrësit (shiko (vii)), atëherë fitimi ose humbja paraqitet së bashku me humbjet nga zhvlerësimi. Në raste të tjera, ai paraqitet si të ardhura nga interesi të llogaritura duke përdorur metodën efektive të normës së interesit.

##### *Detyrimet financiare*

Banka ç'regjistron një detyrim financiar kur kushtet e saj modifikohen dhe flukset e parave të detyrimit të modifikuar janë të ndryshme.

##### *(v) Netimi*

Aktivitetet dhe detyrimet financiare janë kompenzuar dhe shuma neto e paraqitur në pasqyrën e pozicionit financiar atëherë dhe vetëm atëherë kur, Banka aktualisht ka një të drejtë të zbatueshme me ligj për të shlyer shumatat dhe ajo synon ose t'i shlyejë ato në bazë neto ose të marrë asetit dhe të shlyej detyrimin njëkohësisht.

Të ardhurat dhe shpenzimet paraqiten në baza neto vetëm kur lejohen sipas SNRF-ve, ose për fitimet dhe humbjet që vijnë nga një grup transaksionesh të ngjashme, siç është veprimtaria tregtare e Bankës.

##### *(vi) Matja e vlerës së drejtë*

'Vlera e drejtë' është çmimi i cili do të pranohej për shitjen e një pasurie ose i cili do të paguhej për transferimin e një detyrimi në një transaksion të zakonshëm mes pjesëmarrësve në treg në datën e matjes, në një treg primar ose në mungesë të tij, në tregun më të favorshëm ku Banka ka qasje në atë datë. Vlera e drejtë e një detyrimi pasqyron rrezikun e mosekzekutimit të tij.

Kur është e mundur, Banka mat vlerën e drejtë të një instrumenti duke përdorur çmimin e kuotuar në treg aktiv për instrumentin. Tregu quhet aktiv kur transaksionet lidhur me pasurinë apo detyrimin ndodhin shumë shpesh dhe me volum të mjaftueshëm për të siguruar informacion të vazhdueshëm për çmimin.

Kur nuk ekziston një çmim i kuotuar në një treg aktiv, Banka përdor teknika vlerësimi që maksimizojnë përdorimin e inputeve të vëzhgueshme dhe minimizojnë përdorimin e inputeve jo të vëzhgueshme. Teknika e zgjedhur e vlerësimit përfshin gjithë faktorët që pjesëmarrësit në treg do të konsideronin në vendosjen e çmimit të një transaksioni.

Evidenca më e mirë e vlerës së drejtë të një instrumenti financiar me njohjen fillestare të tij është zakonisht çmimi i transaksionit - përshembull vlera e drejtë e pagesës së dhënë ose të marrë.

Nëse një pasuri ose detyrim i matur me vlerën e drejtë ka çmim të ofruar dhe çmim të kërkuar, Banka mat pasuritë dhe pozicionet e gjata me çmimin e ofruar dhe detyrimet dhe pozicionet e shkurtra me çmim të kërkuar.

### **3. Politikat e kontabilitetit material (vazhdim)**

#### **(e) Instrumentet financiare (vazhdim)**

##### *(vi) Matja e vlerës së drejtë (vazhdim)*

Portofolet e aktiveve financiare dhe detyrimeve financiare që janë të ekspozuara ndaj rrezikut të tregut dhe rrezikut të kredisë që menaxhohen nga Banka në bazë të ekspozimit neto ndaj tregut ose rrezikut të kredisë, maten në bazë të një çmimi që do të merrej për të shitur një pozicioni neto i gjatë (ose paguar për të transferuar një pozicion të shkurtër neto) për ekspozimin e veçantë të rrezikut. Rregullimet e nivelit të portofolit - p.sh. rregullimi i ofertës-kërkesë ose rregullimet e rrezikut të kredisë që pasqyrojnë matjen në bazë të ekspozimit neto - u ndahen aktiveve dhe detyrimeve individuale në bazë të rregullimit relativ të rrezikut të secilit prej instrumenteve individuale në portofol.

Vlera e drejtë e një depozite të kërkuar nuk është më pak se shuma e pagueshme sipas kërkesës, skontuar nga data e parë në të cilën shuma mund të kërkohet për t'u paguar.

Banka njih transferimet midis niveleve të hierarkisë së vlerës së drejtë deri në fund të periudhës raportuese gjatë së cilës ky ndryshim ka ndodhur.

##### *(vii) Rënia në vlerë*

Banka njih lejimet nga humbjet për HPK për instrumentet financiare të mëposhtme:

- asetet financiare që janë instrumente borxhi;
- qiraja e arkëtueshme;
- kontratat e garancisë financiare të lëshuara; dhe
- angazhimet e huasë së lëshuara.

Asnjë humbje nga zhvlerësimi nuk njihet për investimet e kapitalit neto.

Banka mat lejimet e humbjeve në një shumë të barabartë me ECL-në e jetës, përveç për të mëposhtmet, për të cilën ato maten si ECL 12-mujore:

- letrat me vlerë të investimit të borxhit që përcaktohen të kenë rrezik të ulët të kredisë në datën e raportimit; dhe
- instrumente të tjera financiare (përveç qirasë së arkëtueshëm) në të cilat rreziku i kredisë nuk është rritur ndjeshëm që nga njohja e tyre fillestare dhe të cilat nuk janë POCI

Lejimet e humbjeve për të arkëtueshmet e qirasë maten gjithmonë në një shumë të barabartë me jetëgjatësinë HPK.

Banka e konsideron investimin e borxhit që të ketë rrezik të ulët kreditor kur vlerësimi i rrezikut të saj të kredisë është i barabartë me përkufizimin e klasifikuar të "klasës së investimeve". Banka nuk zbaton përjashtimin e rrezikut të ulët të kredisë për çdo instrument financiar tjetër.

ECL 12-mujore janë pjesë e ECL që rezultojnë nga ngjarjet e mundshme të mospageses së një instrumenti financiar brenda 12 muajve pas datës së raportimit. Instrumentet financiare për të cilat njihet një ECL 12 mujore janë të njohur si 'Instrumentet financiare të fazës 1'.

Jetëgjatësia ECL janë ECL që rezultojnë nga të gjitha ngjarjet e mundshme të mospagesës gjatë jetës së pritshme të instrumentit financiar. Instrumentet financiare për të cilat njihet një jetëgjatësi ECL, por që nuk janë të dëmtuara nga kreditë, referohen si 'Instrumentet Financiare të Fazës 2'.



### **3. Politikat e kontabilitetit material (vazhdim)**

#### **(e) Instrumentet financiare (vazhdim)**

##### *Matja e ECL*

ECL janë një vlerësim me probabilitet të ponderuar të humbjeve të kredive. Ato maten si më poshtë:

- *pasuritë financiare që nuk kanë pësuar rënie në vlerë nga kreditë në datën e raportimit:* si vlera aktuale e të gjitha zvogëlimeve në para (dmth. Diferenca midis flukseve të mjeteve monetare që i detyrohen njësisë ekonomike në përputhje me kontratën dhe fluksin e parasë që Banka pret të marrë); dhe me PD të ndryshme për 12 muaj dhe për humbje të pritshme të kredisë përgjatë jetëgjatësisë;
- *pasuritë financiare që janë të dëmtuara nga kreditë në datën e raportimit:* si diferenca midis vlerës kontabël bruto dhe vlerës aktuale të flukseve monetare të ardhshme të vlerësuara;
- *zotimet e huazuara:* si vlera aktuale e diferencës midis flukseve monetare kontraktuale që i detyrohen bankës nëse kredia është tërhequr dhe fluksin e mjeteve monetare që Banka pret të marrë; dhe
- *kontratat e garancisë financiare:* pagesat e pritshme për të rimbursuar mbajtësin minus shumat që Banka pret të rimarrë.

##### *Pasuritë financiare të ristrukturuara*

Nëse kushtet e një pasurie financiare rinegocionohen ose modifikohen ose një pasuri financiare ekzistuese zëvendësohet me një të re për shkak të vështirësive financiare të huamarrësit, atëherë bëhet vlerësimi nëse pasuritë financiare duhet të ç'regjistrohen dhe ECL të matet si më poshtë.

- Nëse ristrukturimi i prituri nuk do të rezultojë në ç'regjistrimin e pasurisë ekzistuese, atëherë fluksin e pritshme të mjeteve monetare që rrjedhin nga pasuria financiare e modifikuar përfshihet në llogaritjen e mungesës së parasë së gatshme nga pasuria ekzistuese
- Nëse ristrukturimi i prituri do të rezultojë në ç'regjistrimin e pasurisë ekzistuese, atëherë vlera e drejtë e pasurisë së re trajtohet si fluksi i parave të gatshme nga pasuria financiare ekzistues në kohën e ç'regjistrimit të tij. Kjo shumë përfshihet në llogaritjen e mungesës së parasë së gatshme nga pasuria financiare ekzistuese që zbritet nga data e prituri e mosnjohjes deri në datën e raportimit duke përdorur normën fillestare të interesit efektiv të pasurisë financiar ekzistues.

##### *Pasuritë financiare me rënie në vlerë të kredisë*

Në çdo datë raportimi, Banka vlerëson nëse pasuritë financiare të mbartura me koston e amortizuar dhe pasuritë financiare të borxhit të bartura përmes VDPHTGJ dhe të arkëtueshmet e qirasë financiare janë me vlerë të dëmtuar të kredisë (referuar si 'Aktivet financiare të fazës 3'). Një pasuri financiare është me vlerë të "dëmtuar të kredisë" kur ka ndodhur një ose më shumë ngjarje që kanë një ndikim të dëmshëm në fluksin monetar të ardhshme të vlerësuara të pasurisë financiar.

Dëshmia se një pasuri financiare ka pësuar rënie në vlerë të kredisë përfshin të dhënat e vijuese:

- vështirësi të konsiderueshme financiare të huamarrësit ose emetuesit;
- shkelje e kontratës siç janë ngjarje të dështimit ose të vonësive;
- ristrukturimin e një huaje ose parapagimi nga Banka me kushte që Banka nuk do ta konsideronte ndryshe;
- është e mundshme që huamarrësi të hyjë në falimentim ose riorganizim tjetër financiar; ose
- zhdukja e një tregu aktiv për një siguri për shkak të vështirësive financiare.

Një hua që është rinegocuar për shkak të përkeqësimit të gjendjes së huamarrësit zakonisht konsiderohet të jetë me vlerë të dëmtuar të kredisë nëse nuk ka dëshmi se rreziku i mosmarrjes së flukseve monetare kontraktuale është reduktuar ndjeshëm dhe nuk ka tregues të tjerë të zhvlerësimit. Përveç kësaj, një kredi me pakicë e cila është e vonuar për 90 ditë ose më shumë konsiderohet si me vlerë të dëmtuar të kredisë edhe kur përkufizimi rregullator i dështimit është ndryshe.

### **3. Politikat e kontabilitetit material (vazhdim)**

#### **(e) Instrumentet financiare (vazhdim)**

##### *Pasuritë financiare me rënie në vlerë të kredisë (vazhdim)*

Në kryerjen e një vlerësimi nëse një investim në borxhin sovran është me kredi të zhvlerësuar, Banka konsideron faktorët e mëposhtëm.

- Vlerësimi i tregut për aftësinë kreditore, siç pasqyrohet në fitimet e obligacioneve.
- Vlerësimet e agjencive të vlerësimit të aftësisë kreditore.
- Aftësia e vendit për të hyrë në tregjet e kapitalit për lëshimin e borxhit të ri.
- Mundësia e ristrukturimit të borxhit, duke rezultuar në mbajtjen e humbjeve nëpërmjet faljes vullnetare ose të detyrueshme të borxhit.
- Mekanizmat ndërkombëtarë për të siguruar mbështetjen e nevojshme si "huadhënës i zgjidhjes së fundit" në atë vend, si dhe qëllimin e pasqyruar në deklaratat publike, të qeverive dhe agjencive për përdorimin e këtyre mekanizmave. Kjo përfshin një vlerësim të thellësisë së këtyre mekanizmave dhe, pa marrë parasysh qëllimin politik, nëse ka kapacitet për të përmbushur kriteret e kërkuara.

##### *Paraqitja e lejimit për ECL në pasqyrën e pozicionit financiar.*

Lejimet e humbjeve për ECL janë të prezantuara në pasqyrat financiare si në vijim:

- *pasuritë financiare të matura me koston e amortizuar: si zbritje nga vlera kontabël bruto e aktiveve;*
- *zotimet e kredisë dhe kontratat e garancisë financiare: në përgjithësi, si një provizion;*
- *kur një instrument financiar përfshin si një komponent të tërhequr dhe një të pa tërhequr dhe Banka nuk mund të identifikojë ECL-në për komponentin e zotimit të kredisë veçmas nga ato në përbërësin e tërhequr: Banka paraqet një lejim të humbjes së kombinuar për të dy komponentët. Shuma e kombinuar paraqitet si një zbritje nga vlera kontabël bruto e përbërësit të tërhequr. Çdo tejkalim i lejimit të humbjes mbi shumën bruto të komponentit të tërhequr paraqitet si një provizion;*

##### *Shlyerjet*

Kreditë dhe letrat me vlerë të borxhit shlyhen (pjesërisht ose tërësisht) kur nuk ka pritshmëri të arsyeshme për rikuperimin e një pasurie financiare në tërësi ose një pjesë të tij. Kjo zakonisht ndodh kur Banka përcakton se huamarrësi nuk ka asete ose burime të ardhurash që mund të gjenerojnë flukse të mjaftueshme të mjeteve monetare për të shlyer shumat që i nënshtrohen shlyerjes. Ky vlerësim kryhet në nivelin e aseteve individuale.

##### *Kontratat jo-integrale të garancioneve financiare*

Banka vlerëson nëse një kontratë e garancionit financiar është një element integral i një aktivi financiar që llogaritet si një përbërës i atij instrumenti ose është një kontratë që llogaritet veçmas. Faktorët që Banka i konsideron kur bën këtë vlerësim përfshijnë nëse:

- garancioni është në mënyrë implicite pjesë e kushteve kontraktuale të instrumentit të borxhit;
- garancioni kërkohet nga ligjet dhe rregulloret që rregullojnë kontratën e instrumentit të borxhit;
- garancioni lidhet në të njëjtën kohë dhe në shqyrtimin e instrumentit të borxhit; dhe
- garancioni jepet nga prindi i huamarrësit ose një kompani tjetër brenda grupit të huamarrësit.

Nëse Banka përcakton se garancioni është një element integral i aktivitetit financiar, atëherë çdo premi e pagueshme në lidhje me njohjen fillestare të aktivitetit financiar trajtohet si një kosto e transaksionit për blerjen e tij.

Nëse Banka përcakton se garancioni nuk është një element integral i instrumentit të borxhit, atëherë ajo njihet një pasuri që përfaqëson çdo parapagesë të primit të garancionit dhe një të drejtë për lejim nga humbjet e kredisë. Një parapagim i primit njihet vetëm nëse ekspozimi i garantuar as nuk është i dëmtuar nga kreditë dhe as nuk ka pësuar një rritje të konsiderueshme të rrezikut të kredisë kur jepet garancioni. Këto pasuri njihen në 'pasuri të tjera'.

### **3. Politikat e kontabilitetit material (vazhdim)**

#### **(f) Paraja e gatshme dhe ekuivalentët e saj**

Paraja dhe ekuivalentët e saj përfshijnë monedha dhe kartëmonedha në arkë, balancat në Bankën Qendrore të pakufizuara në përdorim dhe aktive financiare shumë likuide me maturim fillestar deri në tre muaj ose më pak, të cilat kanë rrezik të pakonsiderueshëm të ndryshimit të vlerës së tyre të drejtë dhe përdoren nga banka për manaxhimin e zotimeve afatshkurtra. Paraja dhe ekuivalentët e saj mbahen me kosto të amortizuar.

#### **(g) Kreditë dhe paradhëniet**

'Kreditë dhe paradhëniet' në pasqyrën e pozicionit financiar përfshijnë:

- huatë dhe paradhëniet e matura me koston e amortizuar; ato fillimisht maten me vlerën e drejtë plus kostot direkte shtesë të transaksionit dhe më pas me koston e amortizuar duke përdorur metodën e interesit efektiv;
- Qiratë financiare të arkëtueshme

Kur Banka blen një pasuri financiare dhe në të njëjtën kohë hyn në një marrëveshje për të rishitur pasurinë (ose një pasuri të ngjashme) me një çmim fiks në një datë të ardhshme (repo e kundërt ose huamarrja e stokut), marrëveshja llogaritet si një hua ose paradhënie dhe pasuria themelore nuk njihet në pasqyrat financiare të Bankës.

#### **(h) Investimet në letra me vlerë**

Titulli "Investimet në letra me vlerë" në pasqyrën e pozicionit financiar përfshin:

- letrat me vlerë të borxhit të matura në Koston e Amortizimit

#### **(i) Prona dhe pajisjet**

Prona dhe pajisjet janë paraqitur me kosto historike minus zhvlerësimi i akumuluar dhe rënia në vlerë e akumuluar, nëse ka. Kostoja historike përfshin shpenzimet që i atribuohen drejtpërsëdrejti blerjes së zërave të pronës dhe pajisjeve.

Shpenzimet pasuese përfshihen në vlerën kontabël të pasurisë ose njihen si një pasuri e veçantë, sipas rastit, vetëm kur është e mundshme që përfitimet e ardhshme ekonomike të lidhura me artikullin do të rrjedhin në Bankë dhe kostoja e artikullit mund të matet në mënyrë të besueshme. Të gjitha riparimet dhe mirëmbajtjet e tjera i ngarkohen shpenzimeve të tjera operative gjatë periudhës financiare në të cilën ato janë shkaktuar.

Vlera kontabël e pronës dhe pajisjeve rishikohet për rënie në vlerë kur ngjarjet ndryshojnë ose ndryshimet në rrethana tregojnë që vlera kontabël mund të mos jetë e rikuperueshme. Nëse ekzistojnë indikacione të tilla ku vlerat bartëse tejkalojnë shumën e rikuperueshme të vlerësuar, pasuritë ose njësitë gjeneruese të mjeteve monetare regjistrohen me shumën e tyre të rikuperueshme. Humbjet nga rënia në vlerë njihen në fitim ose humbje.

Toka dhe pasuritë në ndërtim nuk zhvlerësohen. Zhvlerësimi i pasurive ngarkohet në bazë të metodës lineare me normat e përcaktuara për shpërndarjen e koston të pronës dhe pajisjeve përgjatë jetës së tyre të dobishme të vlerësuar. Normat vjetore të zhvlerësimit përcaktohen nga jetëgjatësia e vlerësuar e pasurive të caktuara siç paraqitet më poshtë:

	<b>Jetëgjatësia 2023</b>	<b>Jetëgjatësia 2022</b>
Ndërtesat	-	-
Përmirësimi i Qiramarrjes	Më e shkurtër e afatit të qirasë ose e jetës së dobishme	Më e shkurtër e afatit të qirasë ose e jetës së dobishme
Kompjuterë dhe pajisje të ngjashme	5 vite	5 vite
Automjetet motorike	5 vite	5 vite
Mobilje, instalime dhe pajisje	5 vite	5 vite

### **3. Politikat e kontabilitetit material (vazhdim)**

#### **(j) Pasuritë e paprekshme**

Pasuritë e paprekshme njihen nëse është e mundshme që përfitimet ekonomike të ardhshme që i atribuohen pasurisë do të rrjedhin në Bankë dhe kostoja e pasurisë mund të matet në mënyrë të besueshme. Pasuritë e paprekshme maten fillimisht me kosto. Vlera bartëse e pasurive të paprekshme shqyrtohet për rënie në vlerë kur ngjarjet ose ndryshimet në rrethana tregojnë se vlera bartëse mund të mos jetë e rikuperueshme. Pasuritë e paprekshme përbëhen tërësisht nga softueri kompjuterik, i cili amortizohet duke përdorur metodën lineare gjatë jetëgjatësisë së vlerësuar prej pesë vitesh.

#### **(k) Qiraja**

Në fillimin e një kontrate, banka duhet të vlerësojë nëse ajo kontratë përmban një qira. Banka njih një aktiv të përdorimit të së drejtës dhe një detyrim korrespondues të qirasë në lidhje me të gjitha aranzhimet e qirasë në të cilën është qiramarrës, përveç qirave afatshkurtra (të përcaktuara si qira me një kontratë qiraje 12 muaj ose më pak) dhe qira të pasurive me vlerë të ulët. Për këto qira, Banka njih pagesat e qirasë si një shpenzim operativ në bazë të drejtpërdrejtë për afatin e qirasë, përveç nëse një bazë tjetër sistematike është më përfaqësuese e modelit të kohës në të cilën konsumohen përfitimet ekonomike nga aktivet e marra me qira.

Detyrimi i qirasë fillimisht matet me vlerën aktuale të pagesave të qirasë që nuk paguhet në datën e fillimit, e zbritshme nga norma e interesit për kredi . Nëse kjo normë nuk mund të përcaktohet me lehtësi, qiramarrësi përdor normën e tij të huamarrjes.

Pagesat e qirasë që përfshihen në matjen e detyrimit të qirasë vijnë më poshtë:

- Pagesat fikse; (përfshirë pagesa fikse në substancë), minus çdo stimulim i arkëtueshëm i qirasë;
- Pagesat variable të qirasë të cilat varen nga një indeks apo normë fillimisht duke përdorur një indeks ose normë në datën e fillimit;
- Shumat e pritshme për t'u paguar nga qiramarrësi sipas vlerës së mbetur të garancive; dhe
- Çmimi i ushtrimit të një opsioni blerjeje nëse Kompania ka siguri të arsyeshme t'a ushtroj dhe
- Pagesat e gjobave për ndërprerjen e qirasë, nëse afati i qirasë pasqyron ushtrimin e një opsioni për ndërprerjen e qirasë.

Detyrimi i qirasë paraqitet si një vijë e veçantë në pasqyrën e pozicionit financiar.

Detyrimi i qirasë matet më pas duke rritur vlerën kontabël për të pasqyruar interesin mbi detyrimin e qirasë (duke përdorur metodën e interesit efektiv) dhe duke zvogëluar vlerën kontabël për të pasqyruar pagesat e qirasë së bërë.

Aktivitet me të drejtë përdorimi përfshijnë matjen fillestare të detyrimit korrespondues të qirasë, pagesat e qirasë të bëra në ose para ditës së fillimit, minus çfarëdo stimulim të marrë me qira dhe çdo kosto fillestare direkte. Ato më pas maten me kosto minus amortizim të akumuluar dhe humbje nga zhvlerësimi.

Aktivitet me të drejtë përdorimi zhvlerësohen gjatë periudhës më të shkurtër në mes të afatit të qirasë dhe jetës së dobishme të aktivitet themelor. Nëse qiraja transferon pronësinë mbi aktivin themelor ose koston e aktivitet që Banka pret të ushtrojë një mundësi blerjeje, aktivi i lidhur me të drejtën e përdorimit zhvlerësohet gjatë jetës së dobishme të aktivitet themelor. Zhvlerësimi fillon në datën e fillimit të qirasë.

Aktivitet me të drejtë përdorimi paraqiten si një linjë e veçantë në pasqyrën e pozicionit financiar.

### **3. Politikat e kontabilitetit material (vazhdim)**

#### **(k) Të arkëtueshmet nga bankat tjera**

Shumat e arkëtueshme nga bankat e tjera regjistrohen kur Banka u parapaguan bankave të tjera pa pasur si synim tregtimin e të arkëtueshmeve jo-derivative të pakuotuar që rezultojnë në datat fikse ose të përcaktueshme. Shumat e arkëtueshme nga bankat e tjera mbarten me koston e amortizuar.

#### **(l) Depozitat dhe detyrimet e varura**

Depozitat dhe detyrimet e varura janë burimet kryesore të Bankës për financimin e borxhit.

Kur Banka shet një pasuri financiare dhe në të njëjtën kohë hyn në një marrëveshje për të riblerë atë pasuri (ose një pasuri të ngjashme) me një çmim fiks në një datë të ardhshme (marrëveshja e shitjes dhe e riblerjes), marrëveshja llogaritet si një depozitë dhe pasuritë vazhdojnë të njihen në pasqyrat financiare të Bankës.

Depozitat dhe detyrimet e varura fillimisht maten me vlerën e drejtë minus koston shtesë të drejtëpërdrejta të transaksionit dhe më pas maten me koston e amortizuar duke përdorur metodën e interesit efektiv.

#### **(m) Provizionet**

Një provizion njihet nëse, si rezultat i një ngjarjeje të shkuar, Banka ka një detyrim aktual ligjor ose konstruktiv që mund të vlerësohet në mënyrë të besueshme dhe është e mundur që një dalje e përfitimeve ekonomike të kërkohej për të shlyer detyrimin. Provizionet përcaktohen duke zbritur flukset monetare të ardhshme të pritshme me një normë para tatimit që pasqyron vlerësimet aktuale të tregut për vlerën në kohë të parasë dhe rreziqet specifike të detyrimit. Zbërthimi i zbritjes njihet si kosto financiare.

#### **(n) Përfitimet e punonjësve**

Banka paguan vetëm kontributet në planin e pensioneve të administruara publikisht në baza të detyrueshme. Banka nuk ka detyrime të mëtejshme të pagesës pasi të jenë paguar kontributet. Kontributet njihen si shpenzime për përfitimet e punonjësve kur ato duhet të paguhen. Banka ka llogaritur dhe ofruar provizion për pushimin e pashfrytëzuar të stafit nga fundi i periudhës raportuese.

#### **(o) Garancionet financiare dhe zotimet e kredisë**

Garancionet financiare janë kontrata që kërkojnë nga Banka që të bëjë pagesa të caktuara për të rimbursuar mbajtësin për një humbje që shkaktohet sepse një debitor specifik nuk arrin të bëjë pagesën kur ajo është e detyrueshme në përputhje me kushtet e një instrumenti borxhi. Zotimet e kredisë janë angazhime të sigurta për të ofruar kredi sipas afateve dhe kushteve të paracaktuara.

#### **(p) Kapitali aksionar**

##### *(i) Shpenzimet e emetimit të aksioneve*

Kostot shtesë që i atribuohen drejtpërdrejt emetimit të aksioneve të reja janë paraqitur në kapital si një zbritje, neto nga tatimi, nga të ardhurat.

##### *(iii) Dividendët për aksionet e zakonshme*

Dividendët për aksionet e zakonshme njihen në kapitalin neto në periudhën në të cilën ato janë miratuar nga aksionerët e Bankës. Dividendët për vitin që janë deklaruar pas datës së raportimit shpalosen si ngjarje pas përfundimit të periudhës raportuese.

#### **(q) Krahasueshmëria**

Aty ku është e nevojshme, shifrat krahasuese janë riklasifikuar për t'iu përshtatur ndryshimeve në paraqitjen për vitin aktual për qëllime të fluksit monetar.

### **4. Adoptimi i Standardeve të reja dhe të rishikuara Ndërkombëtare të Raportimit Financiar**

#### **a) Adoptimi I standardeve të reja dhe të rishikurara**

##### **i) Standardet dhe interpretimet efektive në periudhën aktuale**

Banka ka miratuar të gjitha Standardet dhe Interpretimet e reja ose të ndryshuara të Kontabilitetit të nxjerra nga Bordi i Standardeve Ndërkombëtare të Kontabilitetit ('BSNK') që janë të detyrueshme për periudhën aktuale të

raportimit. Adoptimi i këtyre standardeve dhe interpretimi nuk pati ndikim signifkiant në pasqyrat financiare të bankave.

Standardet dhe ndryshimet e reja të mëposhtme janë bërë efektive më 1 janar 2023:

- SNRF 17 Kontratat e Sigurimit dhe ndryshimet në SNRF 17 Kontratat e Sigurimit, në fuqi nga 1 janari 2023.
- Përkufizimi i Vlerësimit Kontabël (Ndryshimet në SNK 8), në fuqi nga 1 janari 2023.
- Shpalojsja e Politikave Kontabël (Ndryshimet në SNK 1 dhe Deklarata e Praktikës SNRF 2), në fuqi nga 1 janari 2023. Menaxhmenti ka rishikuar politikat kontabël dhe ka bërë përditësime të informacionit të shpalosur në shënimin 3 Përmbledhje e politikave kontabël materiale (2022: Përmbledhje e politikave të rëndësishme kontabël) në raste të caktuara në përputhje me ndryshimet.
- Tatimi i Shtyrë në lidhje me Pasuritë dhe Detyrimet që rrjedhin nga një transaksion i vetëm (Ndryshimet në SNK 12), në fuqi nga 1 janari 2023.
- Shitja ose Kontributi i Pasurive ndërmjet një Investitori dhe Bashkëpunëtorit të tij ose Sipërmarrjes së Përbashkët (Ndryshimet në SNRF 10 dhe SNK 28).

## **ii) Standardet dhe interpretimet në fjalë nuk janë ende efektive**

Janë publikuar disa standarde të reja të kontabilitetit, ndryshime në standardet e kontabilitetit dhe interpretime që nuk janë të detyrueshme për periudhat raportuese të 31 dhjetorit 2023 dhe nuk janë miratuar më herët nga Banka. Këto standarde, ndryshime dhe interpretime nuk pritet të kenë një ndikim material në pasqyrat financiare të Bankës në datën e zbatimit të tyre fillestar.

## **5. Gjykimet kritike të kontabilitetit dhe burimet kryesore të pasigurisë së vlerësimit**

Banka bën vlerësime dhe supozime që ndikojnë në shumat e raportuara të aktiveve dhe pasiveve brenda vitit të ardhshëm financiar. Vlerësimet dhe gjykimet vlerësohen vazhdimisht dhe bazohen në përvojën historike dhe faktorë të tjerë, duke përfshirë pritjet e ngjarjeve të ardhshme që besohet të jenë të arsyeshme sipas rrethanave.

### **a) Supozimet dhe pasiguritë e vlerësimit**

Informacioni mbi supozimet dhe pasiguritë e vlerësimit që kanë një rrezik të konsiderueshëm për të rezultuar në një rregullim material në vitet pasuese është dhënë më poshtë në lidhje me zhvlerësimin e instrumenteve financiare:

#### *(i) Rënia në vlerë për humbjet nga kreditë*

Banka shqyrton portofolet e saj të huave për të vlerësuar zhvlerësimin në baza mujore. Në përcaktimin nëse një humbje nga zhvlerësimi duhet të regjistrohet në fitim ose humbje, Banka bën gjykime nëse ka të dhëna të vëzhgueshme që tregojnë se ka një ulje të konsiderueshme në flukset monetare të ardhshme të vlerësuara nga një portofol i kredive para se të mund të identifikohet rënia me një hua individuale në atë portofol. Kjo dëshmi mund të përfshijë të dhëna të vëzhgueshme që tregojnë se ka pasur një ndryshim të pafavorshëm në statusin e pagesave të huamarrësve në një grup, ose kushtet ekonomike kombëtare ose lokale që lidhen me mospagimin e aktiveve në Bankë.

Menaxhmenti përdor vlerësime bazuar në përvojën historike të humbjes për aktivet me karakteristika të riskut të kredisë dhe dëshmi objektive të zhvlerësimit të ngjashëm me ato të portofolit gjatë caktimit të flukseve monetare të ardhshme. Metodologjia dhe supozimet e përdorura për vlerësimin e shumës dhe kohës së flukseve monetare të ardhshme rishikohen rregullisht për të zvogëluar çdo diferencë midis vlerësimeve të humbjeve dhe përvojës aktuale të humbjes.

Bazuar në vlerësimin e menaxhmentit, provizioni për humbjen e kredisë i regjistruar më 31 dhjetor 2023 është i përshtatshëm.

## **6. Menaxhimi i riskut financiar**

Aktivitetet e Bankës e ekspozojnë atë ndaj një shumëllojshmërie risqesh dhe këto aktivitete përfshijnë analizën, vlerësimin, pranimin dhe menaxhimin e një shkalle risku ose kombinimi të risqeve. Marrja e riskut është thelbësore për biznesin financiar dhe risqet operationale janë një pasojë e pashmangshme për të qenë në biznes. Qëllimi i Bankës është, pra, të arrijë një ekuilibër të përshtatshëm midis riskut dhe kthimit dhe të minimizojë efektet e mundshme negative në ecurinë financiare të Bankës.

Politikat e menaxhimit të riskut të Bankës janë të dizajnuara për të identifikuar dhe analizuar këto risqe, për të vendosur kufizimet dhe kontrollet e duhura të riskut si dhe për të monitoruar risqet dhe respektuar kufizimet nëpërmjet sistemeve të besueshme dhe të përditësuara të informacionit. Banka rregullisht shqyrton politikat dhe sistemet e saj të menaxhimit të riskut për të pasqyruar ndryshimet në tregjet, produktet dhe praktikatat më të mira në zhvillim.

Menaxhimi i riskut kryhet kryesisht nga Funkzioni i Monitorimit të Riskut dhe Departamenti i Riskut të Kredisë që punojnë sipas politikave të administrimit të riskut të miratuara nga Bordi i Drejtorëve. Bordi ofron parime të shkruara për menaxhimin e përgjithshëm të riskut, si dhe politikat me shkrim që mbulojnë fusha specifike, të tilla si, risku i kredisë, risku i kursit të këmbimit, risku i normës së interesit dhe risku i likuiditetit. Përveç kësaj, auditimi i brendshëm është përgjegjës për rishikimin e pavarur të menaxhimit të riskut dhe mjedisit të kontrollit.

### **a) Risku i kredisë**

Banka merr përsipër ekspozimin ndaj riskut të kredisë, i cili është risku që pala tjetër të shkaktojë një humbje financiare për Bankën duke mos përmbushur një detyrim. Risku i kredisë është i përhapur në biznesin e Bankës; prandaj menaxhmenti menaxhon me kujdes ekspozimin ndaj riskut të kredisë. Ekspozimet e kredive lindin kryesisht në aktivitetet huadhënëse që çojnë në kreditë dhe paradhëniet si dhe aktivitetet e investimit që sjellin vendosje dhe letra me vlerë të borxhit në portfolion e pasurive të Bankës.

Ekziston edhe risku i kredisë në instrumentet financiare jashtë bilancore, siç janë letrat e kreditit, garancionet dhe zotimet e kredisë. Menaxhimi dhe kontrolli i riskut të kredisë për kreditë dhe paradhëniet janë të centralizuara në departamentin e menaxhimit të riskut të kredisë, ndërkohë që risku ndërbankar për vendosjet dhe letrat me vlerë të borxhit janë të përqendruara në departamentet e Thesarit dhe të Menaxhimit të Riskut. Të gjitha departamentet përgjegjëse për administrimin dhe kontrollin e riskut të kredisë, raportojnë rregullisht në Bordin Menaxhues dhe në Bordin e Drejtorëve.

#### **(i) Analiza e cilësisë së kredisë**

Tabelat e mëposhtme paraqesin informacion në lidhje me cilësinë e kredisë së pasurive financiare dhe lejimin për rënien në vlerë/ humbjen e mbajtur nga Banka kundrejt këtyre pasurive.

Tabela përfaqëson një skenar të rastit më të keq të ekspozimit ndaj riskut të kredisë të Bankës më 31 Dhjetor 2023 dhe 2022, pa marrë parasysh ndonjë kolateral të mbajtur ose përmirësime të tjera të bashkangjitura të kredisë. Për pasuritë financiare, ekspozimet e paraqitura më poshtë paraqesin vlerën kontabël neto të raportuar në pasqyrën e pozicionit financiar.

**TURKIYE CUMHURİYETİ ZIRAAT BANKASI A.S. – DEGA NË KOSOVË**  
**SHËNIMET MBI PASQYRAT FINANCIARE**  
Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023  
(Në Euro)

**6. Menaxhimi i riskut financiar (vazhdim)**

**(a) Risku i kredisë (vazhdim)**

*i) Analiza e cilësisë së kredisë (vazhdim)*

	Kreditë për klientë		Investimet në letrat me vlerë		Gjendjet me bankat dhe me BQK-në	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022
<b><i>Ekspozimi maksimal ndaj rrezikut të kredisë</i></b>						
Vlera bartëse	91,742,852	95,908,818	7,058,918	6,817,708	25,766,311	21,184,851
Shuma e zotuar / e garantuar	4,243,220	3,070,895	-	-	-	-
	<b>95,986,072</b>	<b>98,979,713</b>	<b>7,058,918</b>	<b>6,817,708</b>	<b>25,766,311</b>	<b>21,184,851</b>
<b><i>Me koston e amortizuar</i></b>						
Faza 1	85,580,693	93,692,800	7,058,918	6,817,708	25,766,311	21,184,851
Faza 2	6,806,316	3,875,289	-	-	-	-
Faza 3	5,982,446	796,630	-	-	-	-
<b>Gjithsejtë</b>	<b>98,369,455</b>	<b>98,364,718</b>	<b>7,058,918</b>	<b>6,817,708</b>	<b>25,766,311</b>	<b>21,184,851</b>
Lejimi për rënien në vlerë (individuale dhe kolektive)	(6,626,603)	(2,455,900)	(7,366)	(7,114)	(32,526)	(31,678)
<b>Vlera kontabël neto</b>	<b>91,742,852</b>	<b>95,908,818</b>	<b>7,051,552</b>	<b>6,810,594</b>	<b>25,733,785</b>	<b>21,153,173</b>
<b><i>Jashtë bilancit: ekspozimi maksimal</i></b>						
Garancionet financiare: Faza 1	4,243,220	7,292,751	-	-	-	-
<b>Gjithsejtë zotuar / garantuar</b>	<b>4,243,220</b>	<b>7,292,751</b>	-	-	-	-
Provizionet e njohura si detyrime	(61,409)	(57,772)	-	-	-	-
<b>Gjithsej ekspozimet</b>	<b>4,181,812</b>	<b>7,234,979</b>	-	-	-	-



**TURKIYE CUMHURİYETİ ZIRAAT BANKASI A.S. – DEGA NË KOSOVË**  
**SHËNIMET MBI PASQYRAT FINANCIARE**

**Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023**

(Në Euro)

**6. Menaxhimi i riskut financiar (vazhdim)**

**(a) Risku i kredisë (vazhdim)**

(i) *Analiza e cilësisë së kredisë (vazhdim)*

***Paraja dhe balancat me bankat qendrore***

Paraja dhe llogaria rrjedhëse me bankat nuk janë as në vonesë, as nuk kanë pësuar rënie në vlerë dhe nuk janë të kolateralizuara. Cilësia e kredisë së parasë së gatshme dhe balancat me bankat qendrore është dhënë më poshtë. Bankës Qendrore të Kosovës dhe Qeverisë së Kosovës nuk i ofrohet një vlerësim nga agjencitë e njohura të vlerësimit që nga 31 Dhjetor 2023 dhe 2022.

**Më 31 Dhjetor**

	<b>2023</b>	<b>2022</b>
AA+ to AA-	-	-
A+ to A-	-	-
BB+ to B-	795,121	10,632,773
BBB+ to B-	-	-
E pa vlerësuar	-	-
Bankat vendore	24,971,190	10,552,078
	<b>25,766,311</b>	<b>21,184,851</b>

**TURKIYE CUMHURİYETİ ZIRAAT BANKASI A.S. – DEGA NË KOSOVË**  
**SHËNIMET MBI PASQYRAT FINANCIARE**  
**Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023**

(Në Euro)

**6. Menaxhimi i riskut financiar (vazhdim)**

**(a) Risku kreditor (vazhdim)**

(i) *Analiza e cilësisë së kredisë (vazhdim)*

***Kreditë dhe paradhëniet për klientë***

	2023			2022		
	Individët	Korporata	Gjithsej kreditë	Individët	Korporata	Gjithsej kreditë
<b>Kreditë dhe paradhëniet për klientë</b>						
Gjithsej shuma bruto	3,549,550	94,819,905	<b>98,369,455</b>	2,543,363	95,821,355	<b>98,364,718</b>
Lejimi për rënie në vlerë (individuale dhe kolektive)	(99,018)	(6,527,585)	<b>(6,626,603)</b>	(87,194)	(2,368,706)	<b>(2,455,900)</b>
<b>Vlera kontabël neto</b>	<b>3,450,532</b>	<b>88,292,320</b>	<b>91,742,852</b>	<b>2,456,169</b>	<b>93,452,649</b>	<b>95,908,818</b>
<i>Me koston e amortizuar</i>						
Faza 1	3,326,343	82,254,350	<b>85,580,693</b>	2,416,635	91,276,164	<b>93,692,799</b>
Faza 2	74,547	6,731,769	<b>6,806,316</b>	58,139	3,817,150	<b>3,875,289</b>
Faza 3	148,660	5,833,786	<b>5,982,446</b>	68,589	728,041	<b>796,630</b>
<b>Gjithsej Bruto</b>	<b>3,549,550</b>	<b>94,819,905</b>	<b>98,369,455</b>	<b>2,543,363</b>	<b>95,821,355</b>	<b>98,364,718</b>
Minus: lejimi për kredi të provizionuara individualisht	-	-	-	-	-	-
Minus: lejimi për kredi të provizionuara kolektivisht	(99,018)	(6,527,585)	<b>(6,626,603)</b>	(87,194)	(2,368,706)	<b>(2,455,900)</b>
<b>Gjithsej lejimi për rënie në vlerë</b>	<b>(99,018)</b>	<b>(6,527,585)</b>	<b>(6,626,603)</b>	<b>(87,194)</b>	<b>(2,368,706)</b>	<b>(2,455,900)</b>
<b><i>Kreditë me terma të rinegociuara</i></b>						
Vlera kontabël	-	-	-	-	-	-
Lejimi për rënie në vlerë	-	-	-	-	-	-
<b>Vlera kontabël neto</b>	<b>3,450,532</b>	<b>88,292,320</b>	<b>91,742,852</b>	<b>2,456,169</b>	<b>93,452,649</b>	<b>95,908,818</b>

## **6. Menaxhimi i riskut financiar (vazhdim)**

### **(a) Risku i kredisë (vazhdim)**

#### *(i) Analiza e cilësisë së kredisë (vazhdim)*

#### Rënia në vlerë dhe provizionimi

Politika e Bankës kërkon shqyrtimin e aseteve individuale financiare që janë mbi pragun e materialitetit të paktën një herë në vit ose më shumë kur rrethanat individuale kërkojnë atë. Lejimet për rëniet në vlerë për ekspozimet individuale të vlerësuara përcaktohen nga një vlerësim i humbjes së ndodhur në datën e raportimit në baza rast pas rasti dhe zbatohen për të gjitha ekspozimet me rëndësi individuale. Vlerësimi normalisht përfshin kolateralin e mbajtur (duke përfshirë ri-konfirmimin e zbatueshmërisë së tij) dhe faturat e parapara për atë llogari individuale. Vlerësimi kolektiv i zhvlerësimit të një grupi të aktiveve financiare bazohet në një analizë sasiore të normave të vonesave historike për portofoliot e huave me karakteristika të ngjashme të riskut të kredisë. Normat sasiore të parazgjedhura të llogaritura në këtë mënyrë u nënshtruan një analize cilësore (analiza e migritimit).

Banka përdor modelin e pritur të humbjes në vlerë që kërkon njohjen e humbjeve të pritshme të kredisë në kohën e duhur për të siguruar që shuma e humbjeve të pritshme të kredisë të njohura në çdo datë raportimi pasqyron ndryshimet në riskun e kredisë të instrumenteve financiare. Modeli është i ardhshëm dhe zëvendëson modelin e humbjeve të ndodhura për njohjen e humbjeve të kreditit, duke njohur humbjet e kreditit që jo domosdoshmërisht janë shkaktuar nga një ngjarje e mundshme humbjeje.

Në mënyrë të veçantë, modeli adreson kërkesat e SNRF 9 për matjen e humbjeve të pritura të kredisë bazuar në informacione të arsyeshme dhe të mbështetshme që janë në dispozicion pa kosto ose përpjekje të panevojshme, duke përfshirë informacione historike, aktuale dhe të parashikuara.

Ky model përkrahur tri faza bazuar në ndryshimet në rrezikun e ekspozimit ndaj kredisë që nga data e njohjes fillestare.

Faza 1 përfshin ekspozimet që nuk kanë pasur një rritje të konsiderueshme në riskun e kredisë që nga njohja fillestare ose që kanë risk të ulët të kredisë në datën e raportimit, duke përfshirë ato që kthehen nga Faza II për shkak të uljes së riskut të kredisë. Për këto ekspozime, humbjet kreditore të pritura njëvjeçare njihen në fitimin ose humbjen dhe përcaktohet një lejim humbjeje. Humbjet e pritshme njëvjeçare i referohen humbjeve të pritshme të kreditit që rezultojnë nga ngjarjet e falimentimit të mundshme brenda 12 muajve pas datës së raportimit.

Faza 2 përfshin ekspozimet që kanë pasur një rritje të konsiderueshme në riskun e kredisë që nga njohja fillestare (përveç nëse ata kanë risk të ulët të kredisë në datën e raportimit). Për këto asete, humbjet e pritura gjatë jetës njihen. Humbjet e pritura gjatë jetës janë humbjet e pritura të kreditit që rezultojnë nga të gjitha ngjarjet e mundshme të papaguara gjatë jetës së pritshme - maturimi i një kredie.

Faza 3 përfshin ekspozimet që kanë dëshmi objektive të rënies në vlerë në datën e raportimit. Për këto asete, njihen humbjet e pritshme gjatë jetës dhe të ardhurat nga interesi llogariten mbi koston e amortizuar.

#### ***Politika e shlyerjeve***

Banka shlyen një balancë të kredisë/ letrave me vlerë (dhe ndonjë lejim të lidhur për humbjet nga rënia në vlerë) kur përcaktohet se kreditë / letrat me vlerë nuk janë të arkëtueshme. Ky përcaktim arrihet pas marrjes në konsideratë të informatave të tilla si ndodhja e ndryshimeve të rëndësishme në pozicionin financiar të huamarrësit / emetuesit, në mënyrë që huamarrësi / emetuesi nuk mund të paguajë më detyrimin, ose që të ardhurat nga kolaterali nuk do të jenë të mjaftueshme për të ripaguar tërë ekspozimin. Sa më e vogël të jetë shuma e papaguar, aq më i lartë është numri i ditëve në vonesë dhe sa më të mëdha të jenë pasiguritë rreth rikuperimit (siç është një mjedis i paparashikueshëm ligjor), aq më të vogla do të jenë shanset e rimëkëmbjes nga Banka.

(Në Euro)

## **6. Menaxhimi i riskut financiar (vazhdim)**

### **(a) Risku i kredisë (vazhdim)**

#### *(i) Analiza e cilësisë së kredisë (vazhdim)*

#### ***Zotimet e kredisë dhe garancionet financiare***

Ekspozimi maksimal nga garancionet financiare përfaqëson shumën maksimale që Banka do të paguajë nëse kërkohet garancioni, i cili mund të jetë dukshëm më i madh se shuma e njohur si detyrim. Ekspozimi maksimal i kredisë për zotimet e huadhënies është shuma e plotë e zotimit (shih Shënimin 26).

#### ***(ii) Politika e kontrollit të limitit dhe zvogëlimit të riskut***

Banka menaxhon limitet dhe kontrollon e përqendrimet e riskut të kredisë kudo që ato identifikohen në mënyrë të veçantë tek palët tjera dhe grupet individuale, si dhe tek bashkëpunëtorët.

Banka strukturon nivelet e riskut të kredisë që ajo ndërmerr duke vendosur kufizime në sasinë e riskut të pranuar në lidhje me një huamarrës të vetëm ose grup huamarrësish si dhe në segmentet gjeografike dhe të industrisë. Këto risqe monitorohen në baza të rregullta dhe i nënshtrohen një rishikimi vjetor ose më të shpeshtë, nëse është e nevojshme. Kufizimet në nivelin e riskut të kredisë sipas sektorit të produktit, rajonit dhe industrisë miratohen nga Bordi i Drejtorëve.

Ekspozimi ndaj riskut të kredisë udhëhiqet gjithashtu nëpërmjet analizës së rregullt të aftësisë së huamarrësve dhe huamarrësve potencial për të përmbushur detyrimet e ripagimit të interesit dhe të kapitalit si dhe duke ndryshuar kufizimet e huadhënies aty ku është e përshtatshme. Kontrollat e tjera dhe masat zbutëse janë të përshkruara më poshtë.

#### ***Kolaterali i mbajtur dhe përmirësimet e tjera të kredisë, si dhe efektet e tyre financiare***

Banka përdor një sërë politikash dhe praktikash për të zbutur riskun e kredisë, më e zakonshme nga të cilat është siguria për përparimin e fondeve. Banka zbaton udhëzime për pranueshmërinë e klasave specifike të kolateralit ose zbutjen e riskut të kredisë. Llojet kryesore të kolateralit për huatë dhe paradhëniet janë:

- Hipotekat mbi pronat banesore;
- Ngarkesat mbi asetet e biznesit si ndërtesa, pajisje dhe inventar; dhe
- Ngarkesat mbi paranë e gatshme dhe ekuivalentët e saj (kolaterali i parasë së gatshme).

Kreditë për subjektet korporative dhe individët janë përgjithësisht të siguruara; mbitërheqjet individuale private dhe kartelat e kreditit të lëshuara për individë janë kryesisht të pasigurta.

Përveç kësaj, me qëllim që të minimizohet humbja e kredisë, Banka do të kërkojë kolateral shtesë nga pala tjetër sapo treguesit e zhvlerësimit të shënohen për huatë dhe paradhëniet përkatëse individuale.

Efekti financiar i kolateralit paraqitet duke shpalosur vlerat kolaterale veçmas për:

- Ato pasuri ku kolaterali dhe përmirësimet e tjera të kredisë janë të barabarta ose tajakalojnë vlerën kontabël të pasurisë (“pasuri të mbingarkuara”); dhe
- Ato pasuri ku kolaterali dhe përmirësimet e tjera të kredisë janë më të vogla se vlera kontabël e pasurisë (“pasuri nën kolateral”);

**TURKIYE CUMHURIYETI ZIRAAT BANKASI A.S. – DEGA NË KOSOVË**  
**SHËNIMET MBI PASQYRAT FINANCIARE**  
**Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023**

(Në Euro)

**6. Menaxhimi i riskut financiar (vazhdim)**

**(a) Risku i kredisë (vazhdim)**

(ii) *Politika e kontrollit të limitit dhe zvogëlimit të riskut (vazhdim)*

**Kolaterali i mbajtur dhe përmirësimet e tjera të kredisë, si dhe efektet e tyre financiare (vazhdim)**

	2023		2022	
	Kredi dhe avanse per kliente	VD e kolateralit	Kredi dhe avanse per kliente	VD e kolateralit
Hipotekat	10,191,184	46,372,627	10,579,702	68,830,697
Kolaterali në para	1,032,985	4,444,081	1,109,944	2,080,000
Pengu	8,673,779	19,960,174	8,903,158	30,457,716
Mikse (hipoteka dhe pengu)	53,527,214	127,837,362	56,107,284	187,185,656
Jo të kolateralizuara	18,317,690	-	19,208,730	-
<b>Gjithsej</b>	<b>91,742,852</b>	<b>198,614,244</b>	<b>95,908,818</b>	<b>288,554,069</b>

Vlera e drejtë e kolateralit vlerësohet nga Banka në baza individuale. Vlerat e vlerësuara përgjithësisht përcaktohen duke i'u referuar tregut. Të ardhurat e pritshme nga likuidimi i kolateralit gjithashtu merren parasysh në llogaritjen e provizioneve individuale të rënies në vlerë.

(iii) *Përqëndrimi i riskut kreditor*

Përqëndrimet lindin kur një numër i palëve janë të angazhuar në aktivitete të ngjashme të biznesit ose aktivitete në të njëjtin rajon gjeografik, apo kanë karakteristika të ngjashme ekonomike të cilat do të shkaktonin që aftësia e tyre për të përmbushur detyrimet kontraktuale të ndikohej në mënyrë të ngjashme nga ndryshimet në kushtet ekonomike, politike ose të tjera. Përqëndrimet tregojnë ndjeshmërinë relative të performancës së Bankës ndaj zhvillimeve që ndikojnë në një industri të caktuar ose vendndodhjen gjeografike.

**TURKIYE CUMHURİYETİ ZIRAAT BANKASI A.S. – DEGA NË KOSOVË**  
**SHËNIMET MBI PASQYRAT FINANCIARE**

Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023

(Në Euro)

**6. Menaxhimi i riskut financiar (vazhdim)**

**(a) Risku i kredisë (vazhdim)**

*(iii) Përqendrimi i riskut kreditor (vazhdim)*

Banka monitoron përqendrimet e rrezikut të kredisë sipas sektorëve dhe sipas vendndodhjes gjeografike. Një analizë e përqendrimit të rrezikut të kredisë në datën e raportimit është paraqitur më poshtë:

	Kreditë për klientë		Investimet në letrat me vlerë		Gjendjet me bankat dhe BQK-në	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022
<b>Përqendrimi sipas sektorit</b>						
Qeveria	-	-	7,051,552	6,810,594	-	-
Bankat	-	-	-	-	25,733,785	10,950,443
Bujqësia	456,696	555,094	-	-	-	-
Ndërtimi	8,373,928	9,854,957	-	-	-	-
Edukimi dhe puna sociale	403,851	307,216	-	-	-	-
Elektriciteti dhe të ngjashme	7,279,133	9,495,208	-	-	-	-
Individët	3,450,533	2,456,169	-	-	-	-
Prodhimtaria	25,806,869	28,917,337	-	-	-	-
Shërbimet	5,741,765	5,858,315	-	-	-	-
Tregtia	40,230,077	38,464,522	-	-	-	-
<b>Gjithsejtë</b>	<b>91,742,852</b>	<b>95,908,818</b>	<b>7,051,552</b>	<b>6,810,594</b>	<b>25,733,785</b>	<b>10,950,443</b>
<b>Përqendrimi sipas vendndodhjes</b>						
Republika e Turqisë	-	-	-	-	559,754	20,859
Vendet e BE	-	-	-	-	234,179	441,902
Republika e Kosovës	91,742,852	95,908,818	7,051,552	6,810,594	24,939,852	10,487,682
<b>Gjithsejtë</b>	<b>91,742,852</b>	<b>95,908,818</b>	<b>7,051,552</b>	<b>6,810,594</b>	<b>25,733,785</b>	<b>10,950,443</b>

**(b) Risku i tregut**

Risku i tregut është risku që ndryshimet në çmimet e tregut, të tilla si normat e valutave të huaja, normat e interesit, çmimet e kapitalit dhe diferencat e kredisë (që nuk lidhen me ndryshimet në pozicionin e kreditorit / emetuesit) do të ndikojnë në të ardhurat e Bankës ose në vlerën e zotërimeve të saj të instrumenteve financiare. Qëllimi i menaxhimit të riskut të tregut është të menaxhojë dhe kontrollojë ekspozimet ndaj riskut të tregut brenda parametrave të pranueshëm, duke optimizuar kthimin në rrezik.

(Në Euro)

**6. Menaxhimi i riskut financiar (vazhdim)**

**(b) Risku i tregut (vazhdim)**

**(i) Risku i valutës së huaj**

Risku i valutës është risku që vlera e një instrumenti financiar do të luhetet për shkak të ndryshimeve në kursin e këmbimit valutor. Banka synon të mos përfitojë nga ndonjë transaksion spekulativ, ajo përpiqet të mbajë pozicionin e saj të hapur ndaj valutave të huaja në afërsi të zeros gjatë gjithë kohës. Kufijtë e pozicionit të hapur të valutës dhe kapaciteti për marrjen e riskut për Bankën përcaktohen nga politikat përkatëse, të cilat miratohen nga Bordi i Drejtorëve dhe shqyrtohen nga Funkzioni i Monitorimit të Riskut. Kufijtë e rregullatorit në çdo kohë respektohen nga Banka.

Njësia e Thesarit vlerëson zhvillimet e kursit të këmbimit në lidhje me të gjitha pozicionet valutore materiale. Ndryshimet e mëdha në strukturën e pasurive dhe detyrimeve të shprehura në valutë të huaj dhe impakti i tyre rishikohen para se të realizohen tregtime nga departamenti i zyrës së thesarit të bankës.

Njësia e Thesarit gjithashtu vëzhgon tregun financiar dhe informon Funkzionin e Monitorimit të Riskut rregullisht dhe në rast të zhvillimeve të rëndësishme që mund të ndikojnë në gjendjen e riskut të valutës së Bankës.

Edhe pse Banka synon të mbajë pozicionin e saj të valutës sa të jetë e mundur më afër zeros, mund të ketë raste kur Banka ende ndikohet nga paqëndrueshmëria e paparashikuar e kursit të këmbimit. Prandaj, Funkzioni i Monitorimit të Riskut kryen teste të stresit dhe raporton efektet në Fitimin ose Humbjen e Bankës në baza mujore.

Normat zyrtare të këmbimit për valutat kryesore të përdorura në konvertimin e zërave të bilancit të shprehur në monedha të huaja ishin si më poshtë (në EUR):

<b>Valuta</b>	<b>2023</b>	<b>2022</b>
	<b>EUR</b>	<b>EUR</b>
1 USD	1.105	0.94
1 CHF	0.926	1.02
1 GBP	0.869	1.12
1 TRY	32.6531	0.05

Tabelat në vijim përmbledhin pasuritë dhe detyrimet financiare të Bankës në valutë të huaj më 31 Dhjetor 2023 dhe 2022, të konvertuara në EUR.

**TURKIYE CUMHURİYETİ ZIRAAT BANKASI A.S. – DEGA NË KOSOVË**  
**SHËNIMET MBI PASQYRAT FINANCIARE**

Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023

(Në Euro)

**6. Menaxhimi i riskut financiar (vazhdim)**

**(b) Risku i tregut (vazhdim)**

(i) Risku i valutës së huaj (vazhdim)

<b>31 Dhjetor 2023</b>	<b>EUR</b>	<b>USD</b>	<b>CHF</b>	<b>GBP</b>	<b>TRY</b>	<b>Gjithsej</b>
<b>Pasuritë</b>						
Paraja në arkë dhe në bank	1,369,496	114,619	49,460	6,550	-	1,540,125
Të arkëtueshmet nga bankat	4,003,667	-	-	-	-	4,003,667
Balanca me BQK	20,907,117	-	-	-	-	20,907,117
Kreditë për klient	91,742,852	-	-	-	-	91,742,852
Investimet në letrat me vlerë	7,051,552	-	-	-	-	7,051,552
Pasuritë tjera	245,806	-	-	-	-	245,806
	<b>125,320,490</b>	<b>114,619</b>	<b>49,460</b>	<b>6,550</b>	<b>-</b>	<b>125,491,119</b>
<b>Detyrimet</b>						
Detyrimet ndaj klientëve	73,508,478	38,992	4,302	3,447	-	73,555,219
Detyrimet ndaj bankave	3,029,923	-	-	-	-	3,029,923
Borxhi i varur	27,141,599	-	-	-	-	27,141,599
Detyrimet tjera	295,465	-	-	-	-	295,465
Detyrimet ndaj qiramarrjes	895,585	-	-	-	-	895,585
	<b>104,871,050</b>	<b>38,992</b>	<b>4,302</b>	<b>3,447</b>	<b>-</b>	<b>104,917,791</b>
<b>Pozicioni neto në valutë të huaja</b>	<b>20,449,440</b>	<b>75,627</b>	<b>45,158</b>	<b>3,103</b>	<b>-</b>	<b>20,573,328</b>

<b>31 Dhjetor 2022</b>	<b>EUR</b>	<b>USD</b>	<b>CHF</b>	<b>GBP</b>	<b>TRY</b>	<b>Gjithsej</b>
<b>Pasuritë</b>						
Paraja në arkë dhe në bankë	11,778,266	17,940	89,430	3,181	6	11,888,823
Balanca me BQK	10,462,920	-	-	-	-	10,462,920
Kredi për kliente	95,908,818	-	-	-	-	95,908,818
Investimet në letrat me vlerë	6,810,594	-	-	-	-	6,810,594
Pasuritë tjera	494,915	-	-	-	-	494,915
	<b>125,455,513</b>	<b>17,940</b>	<b>89,430</b>	<b>3,181</b>	<b>6</b>	<b>125,566,070</b>
<b>Detyrimet</b>						
Detyrimet ndaj klientëve	83,773,532	28,744	4,238	-	-	83,806,514
Detyrimet ndaj bankës	6,454,962	-	-	-	-	6,454,962
Borxhi ndaj bankave të palëve të lidhura	15,561,882	-	-	-	-	15,561,882
Detyrimet tjera	238,196	-	-	-	-	238,196
Detyrimet ndaj qiramarrjes	767,548	-	-	-	-	767,548
	<b>106,796,120</b>	<b>28,744</b>	<b>4,238</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>106,829,102</b>
<b>Pozicioni neto në valutë të huaja</b>	<b>18,659,393</b>	<b>(10,804)</b>	<b>85,192</b>	<b>3,181</b>	<b>6</b>	<b>18,736,968</b>

Tabela më poshtë përmbledh analizën e ndjeshmërisë për rrezikun e monedhës së huaj dhe efektin mbi fitimin ose humbjen dhe kapitalin neto të Bankës neto nga tatimi:

	Rritja 2023	Rritja 2022	Efekti mbi fitimin ose humbjen dhe kapitalin neto	
			31 Dhjetor 2023	31 Dhjetor 2022
USD	10%	10%	7,563	(1,080)
Tjera	10%	10%	4,826	8,838



(Shumat në Euro, përveç nëse theksohet ndryshe)

**6. Menaxhimi i riskut financiar (vazhdim)**

**(b) Risku i tregut (vazhdim)**

*(ii) Risku i normës së interesit*

Banka është e ekspozuar ndaj risqeve të ndryshme që lidhen me efektet e luhatjeve të normave të interesit të tregut në pozicionin e saj financiar dhe flukset e mjeteve monetare. Banka nuk synon të përfitojë fitime nëpërmjet transformimit të maturitetit të tepërt, ose formave të tjera të spekulimeve në tregun e normave të interesit. Përkundrazi, Banka synon të sigurojë që struktura e pasurive dhe detyrimeve të jetë e balancuar në të gjitha maturitetet.

Tabela e mëposhtme paraqet një analizë të ekspozimit të riskut të normës së interesit të Bankës ndaj asetëve dhe detyrimeve financiare jotregtare. Asetet dhe detyrimet e Bankës përfshihen në vlerën kontabël dhe kategorizohen sipas rëzmimit kontraktual të mëparshëm ose datës së maturimit.

**TURKIYE CUMHURIYETI ZIRAAT BANKASI A.S. – DEGA NË KOSOVË**

**SHËNIMET MBI PASQYRAT FINANCIARE**

**Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023**

(Shumat në Euro, përveç nëse theksohet ndryshe)

**6. Menaxhimi i riskut financiar (vazhdim)**

**(b) Risku i tregut (vazhdim)**

(ii) *Risku i normës së interesit*

Tabelat e mëposhtme përmbledhin ekspozimin e Bankës ndaj rreziqeve të normës së interesit. Të përfshira në tabela janë aktivet dhe detyrimet monetare të Bankës me norma interesi fikse dhe jo fikse.

<b>31 Dhjetor 2023</b>	<b>1 – 30 ditë</b>	<b>1-3 muaj</b>	<b>3-6 muaj</b>	<b>6-12 muaj</b>	<b>1-5 vite</b>	<b>Mbi 5 vite</b>	<b>Pa interes</b>	<b>Gjithsej</b>
<b>Pasuritë</b>								
Paraja në arkë dhe bankë	-	-	-	-	-	-	1,540,125	1,540,125
Balanca me BQK	20,907,117	-	-	-	-	-	-	20,907,117
Të arkëtueshmet nga bankat	4,003,667	-	-	-	-	-	-	4,003,667
Kreditë për klientë - norma fikse	4,911,005	2,116,666	664,026	23,689,479	42,963,764	17,397,912	-	91,742,852
Investimet në letrat me vlerë - norma fikse	251,362	-	1,348,490	-	5,451,700	-	-	7,051,552
<b>Gjithsej</b>	<b>30,073,151</b>	<b>2,116,666</b>	<b>2,012,516</b>	<b>23,689,479</b>	<b>48,415,464</b>	<b>17,397,912</b>	<b>1,540,125</b>	<b>125,245,313</b>
<b>Detyrime</b>								
Detyrimet ndaj klientëve - norma fikse	500,029	9,051	112,654	29,097,141	27,270,169	1,522,321	15,043,854	73,555,219
Detyrimet ndaj bankave	-	2,003,200	-	1,011,550	-	15,173	-	3,029,923
Borxhi i varur - norma fikse	20,072,188	2,006,286	-	-	5,063,125	-	-	27,141,599
Detyrime tjera	-	-	-	-	-	-	-	-
Detyrimet e qiramarrjes	12,862	25,879	39,276	69,474	662,255	85,839	-	895,585
<b>Gjithsej</b>	<b>20,585,079</b>	<b>4,044,416</b>	<b>151,930</b>	<b>30,178,165</b>	<b>32,995,549</b>	<b>1,623,333</b>	<b>15,043,854</b>	<b>104,622,326</b>
<b>Hendeku</b>	<b>9,488,072</b>	<b>(1,927,750)</b>	<b>1,860,586</b>	<b>(6,488,686)</b>	<b>15,419,915</b>	<b>15,774,579</b>	<b>(13,503,729)</b>	<b>20,622,987</b>
<b>Hendeku kumulativ</b>	<b>9,488,072</b>	<b>7,560,322</b>	<b>9,420,908</b>	<b>2,932,222</b>	<b>18,352,137</b>	<b>34,126,716</b>	<b>20,622,987</b>	

**TURKIYE CUMHURIYETI ZIRAAT BANKASI A.S. – DEGA NË KOSOVË**  
**SHËNIMET MBI PASQYRAT FINANCIARE**

Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023

(Shumat në Euro, përveç nëse theksohet ndryshe)

**6. Menaxhimi i riskut financiar (vazhdim)**

**(b) Risku i tregut (vazhdim)**

(ii) *Risku i normës së interesit*

<b>31 Dhjetor 2022</b>	<b>1 – 30 ditë</b>	<b>1-3 muaj</b>	<b>3-6 muaj</b>	<b>6-12 muaj</b>	<b>1-5 vite</b>	<b>Mbi 5 vite</b>	<b>Pa interes</b>	<b>Gjithsej</b>
<b>Pasuritë</b>								
Paraja në dorë dhe në bankë	-	-	-	-	-	-	11,888,823	<b>11,888,823</b>
Balanca me BQK	10,462,920	-	-	-	-	-	-	<b>10,462,920</b>
Kreditë për klientë - norma fikse	1,164,146	3,497,860	11,745,504	18,845,251	43,581,728	17,074,329	-	<b>95,908,818</b>
Investimet në letrat me vlerë - norma fikse	-	1,452,006	1,916,699	657,756	2,784,133	-	-	<b>6,810,594</b>
<b>Gjithsej</b>	<b>11,627,066</b>	<b>4,949,866</b>	<b>13,662,203</b>	<b>19,503,007</b>	<b>46,365,861</b>	<b>17,074,329</b>	<b>11,888,823</b>	<b>125,071,155</b>
<b>Detyrime</b>								
Detyrimet ndaj klientëve - norma fikse	2,495,858	2,938,734	3,859,051	35,063,678	22,254,370	1,013,226	16,181,597	<b>83,806,514</b>
Detyrimet ndaj bankave	2,653,947	1,540,682	4,698	2,204,489	51,146	-	-	<b>6,454,962</b>
Borxhi i varur - norma fikse	10,524,069	-	-	5,037,813	-	-	-	<b>15,561,882</b>
Detyrime tjera	-	-	-	-	-	-	133,246	<b>133,246</b>
Detyrimet e qiramarrjes	10,296	20,722	31,407	53,342	391,743	260,038	-	<b>767,548</b>
<b>Gjithsej</b>	<b>15,684,170</b>	<b>4,500,138</b>	<b>3,895,156</b>	<b>42,359,322</b>	<b>22,697,259</b>	<b>1,273,264</b>	<b>16,314,843</b>	<b>106,724,152</b>
<b>Hendeku</b>	<b>(4,057,104)</b>	<b>449,728</b>	<b>9,767,047</b>	<b>(22,856,315)</b>	<b>23,668,602</b>	<b>15,801,065</b>	<b>(4,426,020)</b>	<b>18,347,003</b>
<b>Hendeku kumulativ</b>	<b>(4,057,104)</b>	<b>(3,607,376)</b>	<b>6,159,671</b>	<b>(16,696,644)</b>	<b>6,971,958</b>	<b>22,773,023</b>	<b>18,347,003</b>	<b>-</b>

**TURKIYE CUMHURIYETI ZIRAAT BANKASI A.S. – DEGA NË KOSOVË**  
**SHËNIME PËR PASQYRAT FINANCIARE**

**Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023**

(Shumat në Euro, përveç nëse theksohet ndryshe)

**6. Menaxhimi i riskut financiar (vazhdim)**

**(b) Risku i tregut (vazhdim)**

*(ii) Risku i normës së interes (vazhdim)*

<b>Pasuritë</b>	<i>USD</i>		<i>EUR</i>		<i>CHF</i>	
	<b>2023</b>	<b>2022</b>	<b>2023</b>	<b>2022</b>	<b>2023</b>	<b>2022</b>
Paraja në arkë dhe në bankë	-	-	-	-	-	-
Balanca me BQK	-	-	-	-	-	-
Kreditë për klientë	-	-	6.20%	6.02%	-	-
Investimet e letrave me vlerë	-	-	2.51%	1.48%	-	-
<b>Detyrimet</b>						
Depozitat e klientëve	-	-	2.42%	1.88%	-	-
Borxhi i varur	-	-	4.14%	1.56%	-	-

Menaxhimi i rrezikut të normës së interesit kundrejt kufijve të hendekut të normës së interesit plotësohet duke monitoruar ndjeshmërinë e asetëve dhe detyrimeve financiare të Bankës ndaj skenarëve të ndryshëm të normave standarde dhe jo standarde të interesit. Skenarët standardë përfshijnë një rënie paralele 1% ose rritje në të gjitha kurbat e rendimentit.

**6. Menaxhimi i riskut financiar (vazhdim)**

**(c) Risku i likuiditetit**

Risku i likuiditetit është risku që Banka më nuk do të jetë në gjendje të përmbushë detyrimet e saj të tanishme dhe të ardhshme të pagesave në mënyrë të plotë, ose në kohën e duhur. Prandaj, Banka duhet të mbajë në çdo kohë fonde të mjaftueshme likuide në dispozicion për të përmbushur detyrimet e saj, edhe në rast të rrethanave të mundshme të jashtëzakonshme. Risku i likuiditetit është gjithashtu risku që financimi shtesë nuk mund të merret më, ose mund të merret vetëm me rritjen e normave të interesit të tregut. Kjo mund të shkaktohet nga ndërprerjet e tregut ose uljet e kreditit të cilat mund të shkaktojnë që burimet e caktuara të financimit të mos bëhen të disponueshme. Për të zvogëluar riskun e likuiditetit, Banka diversifikon burimet e financimit dhe menaxhon pasuritë duke marrë masa të likuiditetit, duke ruajtur një gjendje të parasë së gatshme dhe të ekuivalentëve të parasë, mjaftueshëm për të përmbushur thirrjet e detyrimeve të menjëhershme.

Tabela më poshtë paraqet analizën e likuiditetit të maturimeve kontraktuale të mbetura të paskontuara në datën e raportimit të grupuara sipas maturimeve të pritshme të pasurive dhe detyrimeve financiare. Shumat e shpalosura në pjesën e parë të tabelës janë flukse monetare kontraktuale të skontuara, ndërsa Banka menaxhon riskun e pandarë të likuiditetit në një bazë të pritshme, bazuar në hyrjet e pritshme të skontuara të parasë së gatshme dhe daljet e raportuara në pjesën e dytë.

Banka synon të ruajë hendekun kumulativ të maturimit pozitiv gjatë gjithë kohës. Nëse hendeku i maturitetit të maturuar pritet të jetë negativ, jo pozitiv, Banka e konsideron likuiditetin si një "pozicion të likuiditetit në vëzhgim".

Shifrat e raportuara në mjetin raportues më poshtë nuk përputhen me pasqyrën e shifrave të pozicionit financiar, që është për shkak të faktit se përveç pozicioneve në bilanc, Banka ka marrë në konsideratë edhe pozicionet jashtë bilancit. Të gjitha asetet dhe detyrimet financiare raportohen në bazë të kohës kur detyrimet (duke përfshirë detyrimet e kushtëzuara nga garancitë e Bankës dhe letrat e kreditit dhe angazhimet e tjera të lidhura me kredinë) bëhen të detyrueshme dhe asetet mund të përdoren si burim shlyerjeje (duke përfshirë zërat jashtë bilancit si pashfrytëzuar të parevokueshme dhe angazhime të pakushtëzuara të kredisë të cilat Banka mund të përdorë si burim likuiditeti në çdo kohë pa miratimin paraprak).

**TURKIYE CUMHURIYETI ZIRAAT BANKASI A.S. – DEGA NË KOSOVË**

**SHËNIME PËR PASQYRAT FINANCIARE**

Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023

(Shumat në Euro, përveç nëse theksohet ndryshe)

**6. Menaxhimi i riskut financiar (vazhdim)**

**(c) Risku i likuiditetit (vazhdim)**

<b>31 Dhjetor 2023</b>	<b>1 – 30 ditë</b>	<b>1 - 3 muaj</b>	<b>3 - 6 muaj</b>	<b>6 - 12 muaj</b>	<b>1-5 vite</b>	<b>Mbi 5 vjet</b>	<b>Me maturitet të pacakutar</b>	<b>Gjithsej</b>
<b>Pasuritë</b>								
Paraja në arkë dhe në bankë	1,540,125	-	-	-	-	-	-	1,540,125
Balanca me BQK	20,907,117	-	-	-	-	-	-	20,907,117
Të arkëtueshmet nga bankat	4,003,667	-	-	-	-	-	-	4,003,667
Kreditë për klientë	4,911,005	2,116,666	664,026	23,689,479	42,963,764	17,397,912	-	91,742,852
Investimet në letrat me vlerë	251,362	-	1,348,490	-	5,451,700	-	-	7,051,552
Pasuritë tjera	-	-	-	-	-	-	-	-
<b>Gjithsej</b>	<b>31,613,276</b>	<b>2,116,666</b>	<b>2,012,516</b>	<b>23,689,479</b>	<b>48,415,464</b>	<b>17,397,912</b>	-	<b>125,245,313</b>
<b>Detyrimet</b>								
Detyrimet ndaj klientëve	15,244,021	3,233,417	4,153,253	4,971,438	29,320,172	16,632,918	-	73,555,219
Detyrimet ndaj bankave	-	2,003,200	-	1,011,550	-	15,173	-	3,029,923
Borxhi i varur	20,072,188	2,006,286	-	-	5,063,125	-	-	27,141,599
Detyrimet tjera	-	-	-	-	-	-	-	-
Detyrimet e qiramarrjes	12,862	25,879	39,276	69,474	662,255	85,839	-	895,585
<b>Gjithsej</b>	<b>35,329,071</b>	<b>7,268,782</b>	<b>4,192,529</b>	<b>6,052,462</b>	<b>35,045,552</b>	<b>16,733,930</b>	-	<b>104,622,326</b>
<b>Hendeku i likuiditetit</b>	<b>(3,715,795)</b>	<b>(5,152,116)</b>	<b>(2,180,013)</b>	<b>17,637,017</b>	<b>13,369,912</b>	<b>663,982</b>	-	<b>20,622,987</b>
<b>Hendeku kumulativ</b>	<b>(3,715,795)</b>	<b>(8,867,911)</b>	<b>(11,047,924)</b>	<b>6,589,093</b>	<b>19,959,005</b>	<b>20,622,987</b>	<b>20,622,987</b>	

**TURKIYE CUMHURIYETI ZIRAAT BANKASI A.S. – DEGA NË KOSOVË**

**SHËNIME PËR PASQYRAT FINANCIARE**

Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023

(Shumat në Euro, përveç nëse theksohet ndryshe)

**6. Menaxhimi i riskut financiar (vazhdim)**

**(c) Risku i likuiditetit (vazhdim)**

31 Dhjetor 2022	1 – 30 ditë	1 - 3 muaj	3 - 6 muaj	6 - 12 muaj	1-5 vite	Mbi 5 vjet	Me maturitet të pacakutar	Gjithsej
<b>Pasuritë</b>								
Paraja në arkë dhe në bankë	11,888,823	-	-	-	-	-	-	<b>11,888,823</b>
Balanca me BQK	10,462,920	-	-	-	-	-	-	<b>10,462,920</b>
Kreditë për klientë	768,695	1,471,986	32,241,301	40,096,523	21,330,313	-	-	<b>95,908,818</b>
Investimet në letrat me vlerë	-	1,452,006	-	2,574,455	2,784,133	-	-	<b>6,810,594</b>
<b>Gjithsej</b>	<b>23,120,438</b>	<b>2,923,992</b>	<b>32,241,301</b>	<b>42,670,978</b>	<b>24,114,446</b>	-	-	<b>125,071,155</b>
<b>Detyrimet</b>								
Detyrimet ndaj klientëve	16,923,123	-	265,574	32,377,235	33,227,356	1,013,226	-	<b>83,806,514</b>
Detyrimet ndaj bankave	2,722,640	1,527,833	-	2,204,489	-	-	-	<b>6,454,962</b>
Borxhi i varur	10,455,376	12,849	4,698	5,037,813	51,146	-	-	<b>15,561,882</b>
Detyrimet tjera	133,246	-	-	-	-	-	-	<b>133,246</b>
Detyrimet e qiramarrjes	-	-	-	115,768	476,669	175,111	-	<b>767,548</b>
<b>Gjithsej</b>	<b>30,234,385</b>	<b>1,540,682</b>	<b>270,272</b>	<b>39,735,305</b>	<b>33,755,171</b>	<b>1,188,337</b>	-	<b>106,724,152</b>
<b>Hendeku i likuiditetit</b>	<b>(7,113,947)</b>	<b>1,383,310</b>	<b>31,971,029</b>	<b>2,935,673</b>	<b>(9,640,725)</b>	<b>(1,188,337)</b>	-	<b>18,347,003</b>
<b>Hendeku kumulativ</b>	<b>(7,113,947)</b>	<b>(5,730,637)</b>	<b>26,240,392</b>	<b>29,176,065</b>	<b>19,535,340</b>	<b>18,347,003</b>	<b>18,347,003</b>	-

**6. Menaxhimi i riskut financiar (vazhdim)**

**(c) Risku i likuiditetit (vazhdim)**

Për qëllime likuiditeti, Banka klasifikon depozitat e afatizuara dhe të kursimit sipas afatit dhe maturimit brenda një muaji. Si rezultat, hendeku kontraktual i likuiditetit deri në dymbëdhjetë muaj është rritur. Megjithatë, mundësia që sasi të mëdha të depozitave të klientëve të largohen nga Banka është shumë e vogël. Prandaj, Banka nuk e konsideron hendekun e likuiditetit në afat të shkurtër. Ajo përqendrohet më shumë në hendekun e pritshëm të likuiditetit i cili paraqet një skenar më të mundshëm. Banka mban një portfolio të pasurive financiare shumë të tregtueshme (pasuritë financiare në dispozicion për shitje) që lehtë mund të likuidohen si mbrojtje nga çdo ndërprerje e paparashikuar në rrjedhës e parasë. Menaxhmenti i Bankës është duke monitoruar raportet e likuiditetit ndaj kërkesave të brendshme dhe rregullative në baza ditore, javore dhe mujore. Si rezultat, Menaxhmenti beson se Banka nuk ka hendek afatshkurtër të likuiditetit. Gjatë vitit 2022, Banka aplikoi testime stresi të likuiditetit në baza mujore për të gjitha valutat operative dhe diskutoi rregullisht në Komitetin e Bankës për Menaxhimin e Riskut Financiar dhe të Tregut dhe ALCO. Testi i stresit kryhet duke aplikuar katër skenarë të ndryshëm sipas Politikës së Menaxhimit të Riskut të Likuiditetit, duke filluar nga skenarët më pak konservativë në ata më shumë konservativë. Në rast se Bordi Drejtues dhe Funkzioni i Monitorimit të Riskut shohin ndonjë shqetësim nën këto skenare, Banka merr masat e nevojshme për të minimizuar çdo risk.

**(d) Menaxhimi i riskut të kapitalit**

Banka menaxhon kapitalin e saj për të siguruar që Banka do të jetë në gjendje të vazhdojë si një sipërmarrje e vazhdueshme, duke maksimizuar kthimin e aksionerëve nëpërmjet optimizimit të bilancit të borxhit dhe kapitalit.

Struktura e kapitalit të Bankës përfshin kapitalin aksionar, rezervat dhe fitimet e pashpërndara.

*Kapitali rregullator*

Banka menaxhon kapitalin e saj për të siguruar që do të jetë në gjendje të vazhdojë si vijimësi duke maksimizuar kthimin tek aksionarët nëpërmjet optimizimit të borxhit dhe kapitalit. Strategjia e përgjithshme e Bankës mbetet e pandryshuar nga viti i kaluar. Në përputhje me rregulloret e Bankës Qendrore të Republikës së Kosovës, Banka duhet të mbajë një depozitë të ekuivalencës së kapitalit prej jo më pak se 7,000,000 EUR. Banka monitoron mjaftueshmërinë e kapitalit të saj duke përdorur, ndër masat e tjera, rregullat dhe raportet e vendosura nga Banka Qendrore e Kosovës (“BQK”). Banka ka përmbushur kërkesat rregullatore më 31 dhjetor 2023 dhe 2022.



## **6. Financial risk management (continued)**

### **(e) Capital management risk**

#### **(f) Kapaciteti i mbajtjes së riskut**

Përveç raporteve të kapitalit rregullator, Banka vlerëson mjaftueshmërinë e saj të kapitalit duke përdorur konceptin e aftësisë mbajtëse të riskut për të pasqyruar profilin specifik të riskut të Bankës, përkatësisht duke krahasuar humbjet e mundshme që rrjedhin nga operimi i saj me kapacitetin e Bankës për të përballuar humbje të tilla. Konceptet e mëposhtme janë përdorur për të llogaritur humbjet e mundshme në kategoritë e ndryshme të riskut:

- Risku i kredisë (klientët): Bazuar në një analizë migrimi të përditësuar rregullisht në portfolion e kredisë, llogaritet shkalla historike e humbjeve dhe shpërndarja e tyre statistikore. Normat historike të humbjeve në kategori të ndryshme të ditëvonesave (me një nivel besueshmërie prej 95%) aplikohen në portfolion e kredisë për të llogaritur humbjet e mundshme të kredisë
- Risku i palës tjetër: Llogaritja e humbjeve të mundshme për shkak të riskut të palës tjetër bazohet në probabilitetin e dështimit që rrjedh nga vlerësimi përkatës ndërkombëtar i palës ose vendit përkatës të veprimtarisë (pas rregullimit).
- Risku i tregut: Ndërsa luhatjet historike të valutës analizohen statistikisht dhe variacioni më i lartë (niveli i besueshmërisë 99%) zbatohet për pozicionet aktuale të valutës, risku i normës së interesit llogaritet duke përcaktuar ndikimin e vlerës ekonomike të një goditje standarde të normës së interesit për EUR / USD (2 pikë përqindjeje, goditja e normës së interesit Basel) dhe nivelet më të larta (historike) të goditjes për valutat e tjera.
- Risku operacional: Për të llogaritur vlerën përkatëse përdoret qasja standarde e Basel II.

## **7. Vlera e drejtë e instrumenteve financiare**

Vlera e drejtë e pasurive financiare dhe detyrimeve financiare që tregtohen në tregjet aktive bazohen në çmimet e kuotuar të tregut ose në kuotat e çmimeve të tregtarëve. Për të gjitha instrumentet e tjera financiare, Banka përcakton vlerat e drejta duke përdorur teknika të tjera të vlerësimit. Për instrumentet financiare që tregtohen rrallë dhe kanë pak transparencë të çmimeve, vlera e drejtë është më pak objektive dhe kërkon shkallë të ndryshme të gjykimit në varësi të likuiditetit, përqendrimit, pasigurisë së faktorëve të tregut, supozimeve të çmimeve dhe risqeve të tjera që ndikojnë në instrumentin specifik.

**a) Modelet e vlerësimit**

Banka mat vlerat e drejta duke përdorur hierarkinë e mëposhtme të vlerës së drejtë, e cila reflekton rëndësinë e inputeve të përdorura në kryerjen e matjeve.

**Niveli 1:** inputet që janë çmime të tregut të kuotuar (të pa rregulluara) në tregjet aktive për pasuritë ose detyrimet identike të cilave njësia ekonomike mund t’u qaset në datën e matjes.

**Niveli 2:** Inpute të ndryshme nga çmimet e kuotuar të përfshira në Nivelin 1 që janë të vëzhgueshme për pasurinë ose detyrimin qoftë në mënyrë direkte (si çmime) ose indirekte (dmth përfituar nga çmimet). Kjo kategori përfshin instrumente të vlerësuar duke përdorur: çmimet e tregut të kuotuar në tregjet aktive për instrumente të ngjashme; çmimet e kuotuar për instrumente identike ose të ngjashme në tregje që konsiderohen më pak se aktive; ose teknika të tjera të vlerësimit në të cilat të gjitha inputet e rëndësishme janë direkt ose indirekt të vëzhgueshme nga të dhënat e tregut.

**Niveli 3:** inputet që nuk janë të vëzhgueshme. Kjo kategori përfshin të gjitha instrumentet për të cilat teknikat e vlerësimit përfshijnë inpute që nuk janë të bazuara në të dhënat e vëzhgueshme dhe inputet që nuk janë të vëzhgueshme kanë një efekt të rëndësishëm në vlerësimin e instrumentit. Kjo kategori përfshin instrumente që vlerësohen në bazë të çmimeve të kuotuar për instrumente të ngjashme për të cilat kërkohen rregullime ose supozime të konsiderueshme të pakërkuara për të pasqyruar ndryshimet midis instrumenteve.

Që nga 31 dhjetori 2022, nuk ka pasur asnjë instrument financiar të matur me vlerën e drejtë.

**b) Instrumentet financiare që nuk maten me vlerën e drejtë për të cilat është shpalosur vlera e drejtë**

Tabela në vijim përcakton vlerat e drejta të instrumenteve financiare që nuk maten me vlerën e drejtë dhe i analizon ato sipas nivelit në hierarkinë e vlerës së drejtë në të cilën kategorizohet çdo matje e vlerës së drejtë.

	Vlera kontabël		Vlera e drejtë	
	2023	2022	Nivel 2 2023	Nivel 2 2022
<b>Pasuritë</b>				
Paratë në arkë dhe në bankë	1,540,125	11,888,823	1,540,125	11,888,823
Kreditë/Plasmanet në banka	4,003,667	-	4,003,667	-
Bilanci me BQK	20,907,117	10,462,920	20,907,117	10,462,920
Kreditë për klientë	91,742,852	95,908,818	91,742,852	95,908,818
Investimet në letrat me vlerë	7,051,552	6,810,594	7,051,552	6,810,594
<b>Detyrimet</b>				
Detyrimet ndaj klientëve	73,555,219	83,806,514	73,555,219	83,806,514
Detyrimet ndaj bankave	3,029,923	6,454,962	3,029,923	6,454,962
Borxhi i varur	27,141,599	15,561,882	27,141,599	15,561,882

Kur është e mundur, vlera e drejtë e kredive dhe paradhënieve bazohet në transaksione të vëzhgueshme të tregut. Aty ku transaksionet e vëzhgueshme të tregut nuk janë në dispozicion atëherë, vlera e drejtë vlerësohet duke përdorur modelin e vlerës së drejtë, siç është teknika e skontimit të flukseve monetare. Inputi në teknikën e vlerësimit përfshin humbjet e pritshme të kredisë përgjatë jetëgjatësisë, normat e interesit dhe normat e parapagimit. Për kreditë e provizionuara të mbështetura me kolateral, vlera e drejtë matet në bazë të vlerës së kolateralit bazë. Për kreditë private dhe kreditë komerciale më të vogla, kreditë homogjene janë grupuar në portfolio me karakteristika të ngjashme.

Vlera e drejtë e depozitave nga bankat dhe klientët vlerësohet duke përdorur teknika të fluksit të mjeteve monetare të skontuar, duke aplikuar normat që ofrohen për depozitat me maturim dhe afate të ngjashme. Vlera e drejtë e depozitave të pagueshme me afat është shuma e pagueshme në datën e raportimit.

Vlera e drejtë e huave dhe e borxhit të varur bazohet në flukset monetare kontraktuale të skontuara, duke marrë parasysh normat e interesit të tregut, të cilat do të ishin të pagueshme nga Banka kur ka nevojë për zëvendësimin e burimeve të vjetra me ato të reja me maturim të barabartë të mbetur.

**TURKIYE CUMHURIYETI ZIRAAT BANKASI A.S. – DEGA NË KOSOVË**  
**SHËNIME PËR PASQYRAT FINANCIARE**

Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023

(Shumat në Euro, përveç nëse theksohet ndryshe)

**8. Paraja në arkë dhe në bankë**

	Më 31 Dhjetor 2023	Më 31 Dhjetor 2022
Paratë në arkë	717,123	1,198,570
Llogaritë rrjedhëse me bankat	824,221	10,706,263
Lejimi për rënie në vlerë	(1,219)	(16,010)
	<b>1,540,125</b>	<b>11,888,823</b>

Paraja dhe ekuivalentët e saj përbëjnë:

	Më 31 Dhjetor 2023	Më 31 Dhjetor 2022
Paraja në arkë dhe në bankë	1,540,125	11,888,823
Bilancet me BQK-në (Shënimi 9)	20,907,117	10,462,920
Rezervat statutore - Depozita ekuivalente e kapitalit	-	(199,701)
Rezervat statutore – Rezerva e Likuiditetit 10%	(7,488,131)	(7,495,831)
	<b>14,959,111</b>	<b>14,656,211</b>

Në përputhje me rregulloren e BQK-së për kërkesat minimale të rezervës, banka duhet të ruajë raportin minimal të rezervës së detyrueshme prej 10 për qind të detyrimeve në vijim me afat maturimi deri në një vit: depozita, huazime dhe letra me vlerë. Letrat me vlerë përfaqësojnë instrumente shumë likuide, përfshirë paratë në dorë, llogaritë në BQK ose në bankat e tjera në Kosovë dhe shumat e mbajtura në BQK nuk duhet të jenë më pak se gjysma e rezervave të përgjithshme statutore. Mjetet me të cilat Banka mund të përmbushë kërkesat e saj për likuiditet janë depozitat në EUR me BQK-në dhe 50% e ekuivalentit EUR të parave të gatshme të shprehura në monedha lehtësisht të konvertueshme. Depozitat me BQK nuk duhet të jenë më pak se 5% të bazës së depozitave në fuqi.

Lëvizja e zhvlerësimit për para në arkë dhe në banka dhe bilancet me Bankën Qendrore të Kosovës për vitet e përfunduara më 31 dhjetor 2023 dhe 2022, e ngarkuar në fitim dhe humbje është si më poshtë:

	2023	2022
Bilanci në fillim	31,678	27,675
Ngarkimet në fitim dhe humbje	848	4,003
<b>Bilanci në fund</b>	<b>32,526</b>	<b>31,678</b>

**9. Gjendja me Bankën Qendrore të Kosovës**

	Më 31 Dhjetor 2023	Më 31 Dhjetor 2022
Rezervat statutore - Depozita ekuivalente e kapitalit	7,488,131	7,495,831
Rezervat statutore – Rezerva e Likuiditetit 10%	-	199,701
Llogaritë rrjedhëse me BQK-në	13,450,293	2,783,056
Lejimi për rënien në vlerë	(31,307)	(15,668)
	<b>20,907,117</b>	<b>10,462,920</b>

**10. Të arkëtueshmet nga bankat**

	Më 31 Dhjetor 2023	Më 31 Dhjetor 2022
Plasmanet me banka	4,000,000	-
	<b>4,000,000</b>	-
Interesi i akumuluar	3,667	-
<b>Të arkëtueshmet nga bankat</b>	<b>4,003,667</b>	-

**TURKIYE CUMHURİYETİ ZIRAAT BANKASI A.S. – DEGA NË KOSOVË**  
**SHËNIME PËR PASQYRAT FINANCIARE**  
**Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023**  
(Shumat në Euro, përveç nëse theksohet ndryshe)

**11. Kreditë dhe paradhëniet për klientët**

	Më 31 Dhjetor 2022	Më 31 Dhjetor 2021
Kreditë	64,812,837	63,133,333
Mbitërheqjet	33,451,292	35,110,142
	<b>98,264,129</b>	<b>98,243,475</b>
Interesi i akumuluar	326,987	321,655
Pagesat e shtyra të disbursimit	(221,661)	(200,412)
	<b>98,369,455</b>	<b>98,364,718</b>
Lejimi për rënie në vlerë		
Faza 1	1,851,970	1,110,655
Faza 2	1,335,765	623,470
Faza 3	3,438,868	721,775
	<b>6,626,603</b>	<b>2,455,900</b>
<b>Kreditë për klientë</b>	<b>91,742,852</b>	<b>95,908,818</b>

Tabelat e mëposhtme paraqesin ndryshimet në vlerën kontabël bruto dhe provizionet e huave me kosto të amortizuara për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2023:

	Shkalla 1	Shkalla 2	Shkalla 3	POCI	
	12-mujori HPK	Jetëgjatës ia HPK	Jetëgjatës ia HPK	I blerë me kredi të zhvlerësuar	Gjithsej
	EUR'000	EUR'000	EUR'000	EUR'000	EUR'000
<b>Vlera kontabël bruto më 1 Janar 2022</b>	<b>93,692,799</b>	<b>3,875,289</b>	<b>796,630</b>	<b>-</b>	<b>98,364,718</b>
<i>Transferet:</i>					
Transferi prej Shkallës 1 te Shkalla 2	(2,887,292)	2,887,292	-	-	-
Transferi prej Shkallës 1 te Shkalla 3	(2,520,732)	-	2,520,732	-	-
Transferi prej Shkallës 2 te Shkalla 1	273,417	(273,417)	-	-	-
Transferi prej Shkallës 2 te Shkalla 3	-	(2,175,656)	2,175,656	-	-
Transferi prej Shkallës 3 te Shkalla 1	69,967	-	(69,967)	-	-
Transferi prej Shkallës 3 te Shkalla 2	-	-	-	-	-
Pasuritë financiare të çregjistruara gjatë periudhës, përveç shlyerjeve	(51,984,542)	(1,080,249)	(67,355)	-	<b>(53,132,146)</b>
Pasuritë të reja financiare u krijuan ose u blenë	48,937,076	3,573,057	626,750	-	<b>53,136,883</b>
Modifikimi i rrjedhës kontraktuale të parasë	-	-	-	-	-
Shlyerjet	-	-	-	-	-
FX dhe lëvizje të tjera	-	-	-	-	-
<b>Vlera kontabël bruto më 31 Dhjetor 2023</b>	<b>85,580,693</b>	<b>6,806,316</b>	<b>5,982,446</b>	<b>-</b>	<b>98,369,455</b>

**TURKIYE CUMHURIYETI ZIRAAT BANKASI A.S. – DEGA NË KOSOVË**  
**SHËNIME PËR PASQYRAT FINANCIARE**  
**Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023**  
(Shumat në Euro, përveç nëse theksohet ndryshe)

**10. Kreditë dhe paradhëniet për klientët (Vazhdim)**

PROVIZIONET	Shkalla 1	Shkalla 2	Shkalla 3	POCI	Gjithsej
	12-mujori HPK	Jetëgjatësia HPK	Jetëgjatësia HPK	I blerë me kredi të zhvlerësuar	
	EUR	EUR	EUR	EUR	
Shuma e provizionit më 1 Janar 2023	746,815	500,468	721,775	-	1,969,058
<i>Lëvizjet me ndikim në A&amp;SH</i>					
<i>Transferet:</i>					
Transferi prej Shkallës 1 te Shkalla 2	(515,099)	515,099	-	-	-
Transferi prej Shkallës 1 te Shkalla 3	(1,281,772)	-	1,281,772	-	-
Transferi prej Shkallës 2 te Shkalla 1	8,755	(8,755)	-	-	-
Transferi prej Shkallës 2 te Shkalla 3	-	(1,157,023)	1,157,023	-	-
Transferi prej Shkallës 3 te Shkalla 1	3,934	-	(3,934)	-	-
Transferi prej Shkallës 3 te Shkalla 2	-	-	-	-	-
Pasuritë të reja financiare u krijuan ose u blenë	1,388,135	900,122	440,045	-	2,728,302
Ndryshimet në parametrat e rrezikut (PD/LGD/EAD)	1,501,202	585,854	(157,813)	-	1,929,243
Ndryshimet në Modele	-	-	-	-	-
Modifikimi i rrjedhës kontraktuale të parasë	-	-	-	-	-
Lëshimi i zbritjes	-	-	-	-	-
Shlyerja	-	-	-	-	-
FX dhe lëvizje të tjera	-	-	-	-	-
<b>Vlera neto e provizionit për periudhën</b>	<b>1,105,155</b>	<b>835,297</b>	<b>2,717,093</b>	<b>-</b>	<b>4,657,545</b>
<b>Shuma e provizionit më 31 Dhjetor 2023</b>	<b>1,851,970</b>	<b>1,335,765</b>	<b>3,438,868</b>	<b>-</b>	<b>6,626,603</b>

Tabelat e mëposhtme paraqesin ndryshimet në vlerën kontabël bruto dhe provizionet e huave me kosto të amortizuar për vitin e mbyllur më 31 Dhjetor 2022:

Vlera kontabël bruto më 1 Janar 2022	Shkalla 1	Shkalla 2	Shkalla 3	POCI	Gjithsej
	12-mujori HPK	Jetëgjatësi a HPK	Jetëgjatësi a HPK	I blerë me kredi të zhvlerësuar	
	EUR'000	EUR'000	EUR'000	EUR'000	
<b>Vlera kontabël bruto më 1 Janar 2022</b>	<b>63,054,498</b>	<b>3,408,287</b>	<b>416,482</b>	<b>-</b>	<b>66,879,267</b>
<i>Transferet:</i>					
Transferi prej Shkallës 1 te Shkalla 2	(427,380)	427,380	-	-	-
Transferi prej Shkallës 1 te Shkalla 3	(24,248)	-	24,248	-	-
Transferi prej Shkallës 2 te Shkalla 1	217,147	(217,147)	-	-	-
Transferi prej Shkallës 2 te Shkalla 3	-	(18,406)	18,406	-	-
Transferi prej Shkallës 3 te Shkalla 1	-	-	-	-	-
Transferi prej Shkallës 3 te Shkalla 2	-	-	-	-	-
Pasuritë financiare të çregjistruara gjatë periudhës, përveç shlyerjeve	(33,935,616)	(1,078,681)	234,843	-	(34,779,454)
Pasuritë të reja financiare u krijuan ose u blenë	64,808,398	1,353,856	102,651	-	66,264,905
Modifikimi i rrjedhës kontraktuale të parasë	-	-	-	-	-
Shlyerjet	-	-	-	-	-
FX dhe lëvizje të tjera	-	-	-	-	-
<b>Vlera kontabël bruto më 31 Dhjetor 2021</b>	<b>93,692,799</b>	<b>3,875,289</b>	<b>796,630</b>	<b>-</b>	<b>98,364,718</b>

**TURKIYE CUMHURIYETI ZIRAAT BANKASI A.S. – DEGA NË KOSOVË**  
**SHËNIME PËR PASQYRAT FINANCIARE**  
**Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023**  
(Shumat në Euro, përveç nëse theksohet ndryshe)

**11. Kreditë dhe paradhëniet për klientët (Vazhdim)**

	Shkalla 1	Shkalla 2	Shkalla 3	POCI	Gjithsej
	12-mujori HPK	Jetëgjatësia HPK	Jetëgjatësia HPK	I blerë me kredi të zhvlerësuar	
	EUR	EUR	EUR	EUR	
Shuma e provizionit më 1 Janar 2022	617,594	391,039	356,491	-	1,365,124
<i>Lëvizjet me ndikim në A&amp;SH</i>					
<i>Transferet:</i>					
Transferi prej Shkallës 1 te Shkalla 2	(246,241)	246,241	-	-	-
Transferi prej Shkallës 1 te Shkalla 3	(117,599)	-	117,599	-	-
Transferi prej Shkallës 2 te Shkalla 1	34,746	(34,746)	-	-	-
Transferi prej Shkallës 2 te Shkalla 3	-	(88,256)	88,256	-	-
Transferi prej Shkallës 3 te Shkalla 1	-	-	-	-	-
Transferi prej Shkallës 3 te Shkalla 2	-	-	-	-	-
Pasuritë të reja financiare u krijuan ose u blenë	737,116	204,014	70,076	-	1,011,206
Ndryshimet në parametrat e rrezikut (PD/LGD/EAD)	(278,801)	(217,824)	89,353	-	(407,272)
Ndryshimet në Modele	-	-	-	-	-
Modifikimi i rrjedhës kontraktuale të parasë	-	-	-	-	-
Lëshimi i zbritjes	-	-	-	-	-
Shlyerja	-	-	-	-	-
FX dhe lëvizje të tjera	-	-	-	-	-
<b>Vlera neto e provizionit për periudhën</b>	<b>129,221</b>	<b>109,429</b>	<b>365,284</b>	<b>-</b>	<b>603,934</b>
<b>Shuma e provizionit më 31 Dhjetor 2022</b>	<b>746,815</b>	<b>500,468</b>	<b>721,775</b>	<b>-</b>	<b>1,969,058</b>

Lëvizjet në lejimet e rënies në vlerë të kredisë për humbjet nga kreditë më 31 Dhjetor 2023 ishin si më poshtë:

	2023	2022
Lejimi për rënien në vlerë më 1 janar	2,455,900	1,365,124
Ngarkesa për vitin	4,170,703	1,090,776
<b>Lejimi për rënien në vlerë më 31 Dhjetor</b>	<b>6,626,603</b>	<b>2,455,900</b>

**TURKIYE CUMHURIYETI ZIRAAT BANKASI A.S. – DEGA NË KOSOVË**  
**SHËNIME PËR PASQYRAT FINANCIARE**  
**Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023**  
 (Shumat në Euro, përveç nëse theksohet ndryshe)

**12. Investimet në letrat me vlerë**

	<b>Më 31 Dhjetor 2023</b>	<b>Më 31 Dhjetor 2022</b>
Bonot e Thesarit të Qeverisë	6,998,714	6,793,546
Interesi akrual	60,204	24,162
Lejimi për rënie në vlerë	(7,366)	(7,114)
<b>Gjithsej</b>	<b>7,051,552</b>	<b>6,810,594</b>

Lëvizja në rënie në vlerë për vitet e përfunduara më 31 Dhjetor 2023 dhe 2022, i ngarkuar në fitim dhe humbje është si vijon:

	<b>2023</b>	<b>2022</b>
Gjendja hapëse	7,114	7,315
Ngarkimi në fitim dhe humbje	252	(201)
<b>Gjendja mbyllëse</b>	<b>7,366</b>	<b>7,114</b>

Tabela në vijim parasheh lëvizjen e investimeve në letrat me vlerë gjatë vitit 2023 dhe 2022:

	<b>Investimet me Kosto të - Nominal</b>
<b>Më 1 janar 2023</b>	<b>6,800,000</b>
Shtesat	4,220,000
Të maturuara	(4,020,000)
<b>Më 31 Dhjetor 2023</b>	<b>7,000,000</b>
<b>Më 1 janar 2022</b>	<b>7,000,000</b>
Shtesat	1,440,000
Të maturuara	(1,640,000)
<b>Më 31 Dhjetor 2022</b>	<b>6,800,000</b>

**TURKIYE CUMHURIYETI ZIRAAT BANKASI A.S. – DEGA NË KOSOVË**

**SHËNIME PËR PASQYRAT FINANCIARE**

Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023

(Shumat në Euro, përveç nëse theksohet ndryshe)

**13. Prona dhe pajisjet**

Pasuritë Fikse – të Prekshme	Ndërtesat	Përmirësimet në objektet me qira	Mobilje, instalime dhe pajisje	Kompjuterë dhe pajisje të ngjashme	Automjetet motorike	Gjithsej
<i>Kosto</i>						
Më 1 janar 2022	-	1,017,808	494,917	683,533	103,960	<b>2,300,218</b>
Shtesat	-	3,192	9,810	311,173	-	<b>324,175</b>
Më 31 Dhjetor 2022	-	<b>1,021,000</b>	<b>504,727</b>	<b>994,706</b>	<b>103,960</b>	<b>2,624,393</b>
Shtesat	-	12,736	139,144	532,434	42,670	<b>726,984</b>
Më 31 Dhjetor 2023	-	<b>1,033,736</b>	<b>643,871</b>	<b>1,527,140</b>	<b>146,630</b>	<b>3,351,377</b>
<i>Zhvlerësimi i akumuluar</i>						
Më 1 janar 2022	-	529,652	200,587	556,508	46,479	<b>1,333,226</b>
Ngarkesa për vitin	-	126,341	87,219	65,203	20,792	<b>299,555</b>
Më 31 Dhjetor 2022	-	<b>655,993</b>	<b>287,806</b>	<b>621,711</b>	<b>67,271</b>	<b>1,632,781</b>
Ngarkesa për vitin	-	101,265	78,870	174,613	21,083	<b>375,831</b>
Më 31 Dhjetor 2023	-	<b>757,258</b>	<b>366,676</b>	<b>796,324</b>	<b>88,354</b>	<b>2,008,612</b>
<i>Vlera kontabël neto</i>	-					
Më 31 Dhjetor 2022	-	<b>365,007</b>	<b>216,921</b>	<b>372,995</b>	<b>36,689</b>	<b>991,612</b>
Më 31 Dhjetor 2023	-	<b>276,478</b>	<b>277,195</b>	<b>730,816</b>	<b>58,276</b>	<b>1,342,765</b>



**TURKIYE CUMHURIYETI ZIRAAT BANKASI A.S. – DEGA NË KOSOVË**  
**SHËNIME PËR PASQYRAT FINANCIARE**

Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023

(Shumat në Euro, përveç nëse theksohet ndryshe)

**14. Pasuritë e paprekshme**

<b>Pasuritë Fikse – të paprekshme</b>	<b>Softuerët</b>	<b>Licenca</b>	<b>Gjithsej</b>
<b>Kosto</b>			
<b>Më 1 janar 2022</b>	<b>1,188,184</b>	<b>89,073</b>	<b>1,277,257</b>
Shtesat	-	-	-
<b>Më 31 Dhjetor 2022</b>	<b>1,188,184</b>	<b>89,073</b>	<b>1,277,257</b>
Shtesat	232,900	-	232,900
<b>Më 31 Dhjetor 2023</b>	<b>1,421,084</b>	<b>89,073</b>	<b>1,510,157</b>
<b>Amortizimi i akumuluar</b>			
<b>Më 1 janar 2022</b>	<b>1,012,935</b>	<b>58,750</b>	<b>1,071,685</b>
Ngarkesa për vitin	57,633	9,401	67,034
<b>Më 31 Dhjetor 2022</b>	<b>1,070,568</b>	<b>68,151</b>	<b>1,138,719</b>
Ngarkesa për vitin	80,319	9,401	89,720
<b>Më 31 Dhjetor 2023</b>	<b>1,150,887</b>	<b>77,552</b>	<b>1,228,439</b>
<b>Vlera kontabël neto</b>			
<b>Më 31 Dhjetor 2022</b>	<b>117,616</b>	<b>20,922</b>	<b>138,538</b>
<b>Më 31 Dhjetor 2023</b>	<b>270,197</b>	<b>11,521</b>	<b>281,718</b>

**15. E drejta e përdorimit të pasurisë & Detyrimet e qirasë**

**E drejta e përdorimit të pasurisë**

<b>Më 1 janar 2022</b>	<b>1,086,759</b>
Shtesat	104,816
Shlyrjet	-
<b>Më 31 Dhjetor 2021</b>	<b>1,191,575</b>
Shtesat gjate vitit	262,102
Shlyrjet	-
<b>Më 31 Dhjetor 2023</b>	<b>1,453,677</b>

**Amortizimi i akumuluar**

<b>Më 1 janar 2022</b>	<b>323,143</b>
Ngarkesa për vitin	134,361
Shlyrjet	-
<b>Më 31 Dhjetor 2022</b>	<b>457,504</b>
Ngarkesa për vitin	145,556
Shlyrjet	-
<b>Më 31 Dhjetor 2023</b>	<b>603,060</b>

**Vlera kontabël**

<b>Më 31 Dhjetor 2022</b>	<b>734,071</b>
<b>Më 31 Dhjetor 2023</b>	<b>850,617</b>

**15. E drejta e përdorimit të pasurisë & Detyrimet e qirasë (vazhdim)**

**TURKIYE CUMHURIYETI ZIRAAT BANKASI A.S. – DEGA NË KOSOVË**  
**SHËNIME PËR PASQYRAT FINANCIARE**

**Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023**

(Shumat në Euro, përveç nëse theksohet ndryshe)

Detyrimet nga qiraja me 1 janar 2022	786,856
Shtesat	104,816
- Pagesat e qirasë	(161,934)
+ Interesi në detyrimet nga qiraja	37,810
<b>Detyrimet nga qiraja më 31 Dhjetor 2022</b>	<b>767,548</b>
Shtesat	262,103
- Pagesat e qirasë	(175,912)
+ Interesi në detyrimet nga qiraja	41,846
<b>Detyrimet nga qiraja më 31 Dhjetor 2023</b>	<b>895,585</b>

**Maturimi i detyrimit të qirasë më 31 Dhjetor 2022**

Jo më vonë se një vit	115,768
Më vonë se një vit dhe jo më vonë se pesë vjet.	476,669
Më vonë se pesë vjet	175,111
<b>Gjithsej</b>	<b>767,548</b>

**Maturimi i detyrimit të qirasë më 31 Dhjetor 2023**

Jo më vonë se një vit	147,508
Më vonë se një vit dhe jo më vonë se pesë vjet.	662,238
Më vonë se pesë vjet	85,839
<b>Gjithsej</b>	<b>895,585</b>

<b>Shumat e njohura në fitim dhe humbje</b>	<b>2023</b>	<b>2022</b>
Shpenzimet e zhvlerësimit për pasuritë me të drejtë përdorimi	145,556	134,361
Shpenzimet e interesit për detyrimet e qirasë	41,846	37,810
Shpenzimet për qiratë me afatshkurtra	3,655	4,691
<b>Gjithsej</b>	<b>191,057</b>	<b>176,862</b>

Banka posedon në qira disa pasuri të cilat përbëhen kryesisht nga lokale afariste. Afati mesatar i qirasë është 5 vjet.

Gjithsej flukset e parasë nga qiratë janë EUR 175,912 (2022: EUR 161,934). Të gjitha pagesat e qirasë janë fikse.

Të gjitha detyrimet e qirasë janë emërtuar në njësi monetare.

**TURKIYE CUMHURIYETI ZIRAAT BANKASI A.S. – DEGA NË KOSOVË**  
**SHËNIME PËR PASQYRAT FINANCIARE**  
**Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023**  
 (Shumat në Euro, përveç nëse theksohet ndryshe)

**16. Pasuritë tjera**

	<b>Më 31 Dhjetor 2023</b>	<b>Më 31 Dhjetor 2022</b>
Parapagimet	153,380	126,434
Tjera	92,426	57,308
<b>Gjithsej</b>	<b>245,806</b>	<b>183,742</b>

**17. Detyrimet ndaj klientëve**

	<b>Më 31 Dhjetor 2023</b>	<b>Më 31 Dhjetor 2022</b>
Depozitat me afat	58,034,716	66,859,364
Llogaritë rrjedhëse	13,385,504	14,710,707
Llogaritë e kursimit	1,658,448	1,712,366
Interesi aktual	476,551	524,077
<b>Gjithsej</b>	<b>73,555,219</b>	<b>83,806,514</b>

Llogaritë rrjedhëse nuk kanë interes.

Normat mesatare efektive të interesit për depozitat me afat gjatë 2022 dhe 2021 ishin si më poshtë:

Viti	6 muaj	1 vit	18 muaj	2 -5 vite
2023	2.04%	2.27%	2.32%	2.68%
2022	2.25%	0.75%	2.45%	2.52%

**18. Detyrimet ndaj bankës dhe huamarrësve**

	<b>Më 31 Dhjetor 2023</b>	<b>Më 31 Dhjetor 2022</b>
Depozitat me afat	3,000,000	6,350,000
Huazimet nga banka EXIM	15,000	68,236
Interesi aktual	14,923	36,726
<b>Gjithsej</b>	<b>3,029,923</b>	<b>6,454,962</b>

**19. Detyrimet ndaj palëve të lidhura të bankës**

	<b>Më 31 Dhjetor 2023</b>	<b>Më 31 Dhjetor 2022</b>
Tregu i parave	27,000,000	15,500,000
Interesi aktual	141,599	61,882
<b>Gjithsej</b>	<b>27,141,599</b>	<b>15,561,882</b>

Borxhi i varur përfaqëson depozitat me afat të bankave të tjera të lidhura, pjesë e grupit Ziraat. Këto depozita me afat mbajnë një normë mesatare vjetore interesi prej 4.03 % dhe kanë maturim gjatë vitit 2024.

**TURKIYE CUMHURIYETI ZIRAAT BANKASI A.S. – DEGA NË KOSOVË**  
**SHËNIME PËR PASQYRAT FINANCIARE**

Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023

(Shumat në Euro, përveç nëse theksohet ndryshe)

**20. Detyrimet e tjera**

	Më 31 Dhjetor 2023	Më 31 Dhjetor 2022
Shpenzimet e përllogaritura	108,088	133,246
Detyrimet tjera	125,968	47,178
Provizioni i humbjeve nga garancionet	61,409	57,772
<b>Gjithsej</b>	<b>295,465</b>	<b>238,196</b>

Lëvizja në provizion për humbjet nga garancionet e lëshuara nga Banka është si më poshtë:

	2023	2022
Provizioni me 1 janar	57,772	18,048
Krijimi / (lirimi) për vitin	3,637	39,723
<b>Provizioni me 31 Dhjetor</b>	<b>61,409</b>	<b>57,772</b>

**21. Kapitali aksionar dhe rezervat**

Struktura aksionare e Bankës është si vijon:

	Më 31 Dhjetor 2023		Më 31 Dhjetor 2022	
	%	Shuma	%	Shuma
T.C. ZIRAAT BANKASI A. S	100	25,000,000	100	20,000,000
	<b>100</b>	<b>25,000,000</b>	<b>100</b>	<b>20,000,000</b>

Në pajtim me Ligjin Nr. 04/L-093 për “Bankat, institucionet mikrofinanciare dhe institucionet financiare jobankare”, kapitali minimal i paguar për bankat vendase që operojnë në Kosovë është 7 milionë euro.

Më 30 nëntor 2023, aksionari ka kontribuar me një shumë shtesë prej 5 milionë EUR për Turkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankasi A.S. - Dega në Kosovë (30 dhjetor 2022: 10 milionë euro).

**22. Të hyrat neto nga interesi**

	Viti i përfunduar më 31 Dhjetor 2023	Viti i përfunduar më 31 Dhjetor 2022
<b>Të hyrat nga interesi duke përdorur metodën e normës efektive të interesit</b>		
Kreditë për klientë	6,444,311	5,106,291
Investimet në Bono të Thesarit - Qeveritare	139,108	105,324
<b>Gjithsej të ardhurat nga interesi</b>	<b>6,583,419</b>	<b>5,211,615</b>
<b>Shpenzimet e interesit duke përdorur metodën e normës efektive të interesit</b>		
Detyrimet ndaj klientëve	(1,562,455)	(988,325)
Detyrimet ndaj bankave	(17,526)	(40,350)
Detyrimet ndaj palëve të lidhura	(489,635)	(399,952)
Detyrimet ndaj qirasë	(41,846)	(37,810)
<b>Gjithsej shpenzimet e interesit</b>	<b>(2,111,462)</b>	<b>(1,466,437)</b>
<b>Të ardhurat nga interesi neto</b>	<b>4,471,957</b>	<b>3,745,178</b>

**TURKIYE CUMHURIYETI ZIRAAT BANKASI A.S. – DEGA NË KOSOVË**  
**SHËNIME PËR PASQYRAT FINANCIARE**

Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023

(Shumat në Euro, përveç nëse theksohet ndryshe)

**23. Të ardhurat neto nga tarifat dhe komisionet**

	Viti i përfunduar më 31 Dhjetor 2023	Viti i përfunduar më 31 Dhjetor 2022
Shërbimet bankare	348,741	462,601
<b>Të ardhurat nga tarifat dhe komisionet</b>	<b>348,741</b>	<b>462,601</b>
Shërbimet bankare	(81,988)	(71,462)
Licenca dhe tarifa të tjera rregullative	(132,270)	(118,422)
<b>Shpenzimet e tarifave dhe komisioneve</b>	<b>(214,258)</b>	<b>(189,884)</b>
<b>Të ardhurat neto dhe të ardhurat nga komisionet</b>	<b>134,483</b>	<b>272,717</b>

**24. Të ardhura të tjera operative**

	Viti i përfunduar më 31 Dhjetor 2023	Viti i përfunduar më 31 Dhjetor 2022
Fitimi neto i këmbimit valutor	16,891	19,855
Fitimet kapitale	724	-
Të ardhura të tjera	61,709	64,958
<b>Gjithsej</b>	<b>79,324</b>	<b>84,813</b>

**25. Shpenzimet administrative dhe shpenzimet tjera operative**

	Viti i përfunduar më 31 Dhjetor 2023	Viti i përfunduar më 31 Dhjetor 2022
Shpenzimet e personelit (shih më poshtë)	1,057,898	793,688
Sigurimi	63,614	57,142
Zhvlerësimi	521,387	433,915
Qiraja	3,655	4,691
Reklamimi dhe marketing	3,612	6,648
Riparimi dhe mirëmbajtja	44,174	41,754
Tarifa e sigurimit të depozitave	48,129	29,124
Shërbimet komunale dhe karburantet	47,830	43,808
Shpenzimet për çështjet gjyqësore	1,167	2,129
Shpenzimet profesionale dhe tarifat ligjore	72,195	98,813
Shërbime IT	437,348	392,183
Komunikimi	38,410	40,183
Amortizimi	89,720	67,034
Materialet e zyrës	34,578	25,929
Udhëtimi	4,014	4,865
Tjera	95,264	58,576
Ngarkesa e provizionit për para në banka (shih shënimin 8)	848	4,003
Ndryshimi në provizion / (lirimi) për letrat me vlerë (shih shënimin 12)	252	(201)
Ngarkesa e provizionit për garancitë (shih shënimin 20)	3,637	39,723
<b>Gjithsejtë</b>	<b>2,567,732</b>	<b>2,144,007</b>

	Viti i përfunduar më 31 Dhjetor 2023	Viti i përfunduar më 31 Dhjetor 2022
Pagat dhe mëditjet	818,091	614,156
Kontributet pensionale	95,787	69,358
Kompensime të tjera	144,020	110,174
<b>Gjithsej</b>	<b>1,057,898</b>	<b>793,688</b>

**TURKIYE CUMHURIYETI ZIRAAT BANKASI A.S. – DEGA NË KOSOVË**  
**SHËNIME PËR PASQYRAT FINANCIARE**

**Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023**

(Shumat në Euro, përveç nëse theksohet ndryshe)

**26. Tatimi në fitim**

Tatimi në fitim në Kosovë vlerësohet në normën 10% (2022: 10%) të të ardhurave të tatueshme.

	<b>Viti i përfunduar më 31 Dhjetor 2023</b>	<b>Viti i përfunduar më 31 Dhjetor 2022</b>
Tarifa aktuale tatimore	-	(144,366)
Ngarkesa aktuale tatimore	93,989	-
<b>Gjithsej</b>	<b>93,989</b>	<b>(144,366)</b>

Më poshtë paraqitet një barazim i rezultatit të kontabilitetit me tatimin në fitim:

	<b>Viti i përfunduar më 31 Dhjetor 2023</b>	<b>Viti i përfunduar më 31 Dhjetor 2022</b>
Fitimi para tatimit në fitim	<b>(2,052,671)</b>	<b>867,925</b>
Tatimi prej 10%		
<i>Rregullime për:</i>		
Shpenzimet jo të zbritshme për qera	11,490	10,236
Shpenzimet/të hyrat tjera jo të zbritshme	12,560	14,368
Shpenzime shtesë të zbritshme të interes	388,962	394,774
Të ardhurat e përjashtuara-Letra me Vlerë Investuese	(139,108)	(105,324)
LLA dhe garancioni i provizioneve	838,877	261,681
<b>(Humbja) / Fitimi për vitin</b>	<b>(939,890)</b>	<b>1,443,660</b>
<b>Tatimi mbi të ardhurat / shpenzimet për vitin</b>	<b>-</b>	<b>144,366</b>

Pasuria tatimore e shtyrë është rritur si rezultat i humbjeve të bartura.

<b>Tatimi i shtyer</b>	<b>2023</b>	<b>2022</b>
Humbjet e bartura	<b>939,890</b>	-
<b>Pasuria tatimore e shtyrë në 10%</b>	<b>93,989</b>	-

Periudha e bartjes për çdo humbje tatimore në përputhje me Ligjin Tatimor të Kosovës është katër vjet. Tatimi mbi të ardhurat vlerësohet në masën 10% (2022: 10%) të të ardhurave të tatueshme.

**TURKIYE CUMHURIYETI ZIRAAT BANKASI A.S. – DEGA NË KOSOVË**  
**SHËNIME PËR PASQYRAT FINANCIARE**

Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023

(Shumat në Euro, përveç nëse theksohet ndryshe)

**27. Zotimet dhe kontingjencat**

Banka lëshon garanci për klientët e saj. Këto instrumente kanë një rrezik kredie të ngjashëm me atë të kredive të dhëna klientëve. Bazuar në vlerësimin e menaxhmentit, nuk do të lindin humbje materiale në lidhje me garancitë e papaguara më 31 Dhjetor 2023.

<i>Garancitë</i>	Viti i përfunduar më 31 Dhjetor 2023	Viti i përfunduar më 31 Dhjetor 2022
Siguruar nga depozita në para	-	-
Siguruar me kolateral tjetër	4,243,220	7,292,751
	<b>4,243,220</b>	<b>7,292,751</b>
<b>Zotimet e kredisë</b>		
Kreditë e aprovuara por jo të disbursuara	3,029,597	2,112,707
<b>Produktet e papërdorura të kartelës së krediti</b>	<b>3,029,597</b>	<b>2,112,707</b>

Kolaterale të tjera të zotuar për garanci, përfshijnë kryesisht pronat e pengut dhe të pasurive të paluajtshme.

Zotimet përfaqësojnë shumat e patërhequra të kredive, mbitërheqjeve dhe limitet e kartelave që u jepen klientëve.

*Çështjet gjyqësore*

Më 31 Dhjetor 2023, nuk ka procedura gjyqësore kundër Bankës.

**28. Transaksionet e palëve të lidhura**

Në përputhje me SNK 24 “Shpalosjet e Palëve të Ndërlidhura”, një palë e lidhur është çdo palë që ka aftësinë të kontrollojë palën tjetër ose të ushtrojë ndikim të rëndësishëm mbi palën tjetër në marrjen e vendimeve financiare dhe operative.

Transaksionet e palëve të ndërlidhura janë bërë në kushte të barasvlershme me ato që mbizotërojnë në transaksionet e krahut.

Gjatë kryerjes së veprimtarisë së saj bankare, Banka ka hyrë në transaksione të ndryshme afariste me palët e lidhura dhe bilancet me aksionarët dhe individët dhe subjektet e lidhura më 31 Dhjetor 2023 dhe 2022 janë si më poshtë:

	Bordi i Drejtorëve		Menaxhmenti kryesor		Aksionarët kryesor dhe palët e tjera që kanë lidhje me to		Gjithsejtë	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022
<i>Bilancet me bankat</i>	-	-	-	-	581,059	10,454,887	581,059	10,454,887
<i>Kredi për klientët</i>	-	-	-	-	-	-	-	-
Kreditë për klientët, bruto	-	-	36,044	43,054	-	-	36,044	43,054
Lejimi për rënie në vlerë	-	-	89	88	-	-	89	88
<b>Kreditë për klientët, neto</b>	-	-	<b>36,133</b>	<b>43,142</b>	<b>581,059</b>	<b>10,454,887</b>	<b>617,192</b>	<b>10,498,029</b>
Kolaterali në para	-	-	-	-	-	-	-	-
<b>Ekspozimi neto</b>	-	-	<b>36,133</b>	<b>43,142</b>	<b>581,059</b>	<b>10,454,887</b>	<b>617,192</b>	<b>10,498,029</b>
Garancionet	-	-	-	-	-	-	-	-
Kolaterali në para	-	-	-	-	-	-	-	-
<b>Ekspozimi neto</b>	-	-	<b>36,133</b>	<b>43,142</b>	<b>581,059</b>	<b>10,454,887</b>	<b>617,192</b>	<b>10,498,029</b>
Detyrimet ndaj klientëve	-	-	22,959	330,357	-	-	22,959	330,357
Borxhi i varur	-	-	-	-	27,141,599	15,561,882	27,141,599	15,561,882
	-	-	<b>22,959</b>	<b>330,357</b>	<b>27,141,599</b>	<b>15,561,882</b>	<b>27,164,558</b>	<b>15,892,238</b>

Nuk ka kolateral të mbetur për këto kredi më 31 Dhjetor 2023 dhe 2022.

**TURKIYE CUMHURIYETI ZIRAAT BANKASI A.S. – DEGA NË KOSOVË**  
**SHËNIME PËR PASQYRAT FINANCIARE**

**Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023**

**(Shumat në Euro, përveç nëse theksohet ndryshe)**

Transaksionet me palët e lidhura gjatë vitit 2023 dhe 2022 janë si më poshtë:

	Bordi i Drejtoreve		Menaxhmenti kryesor		Aksionarët kryesor dhe palët e tjera që kanë lidhje me to		Gjithsejtë	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022
Të ardhurat nga interesi	-	-	-	435	-	-	-	435
Shpenzimet e interesit	-	-	-	-	505,845	419,930	505,845	419,930
<b>Gjithsej</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>435</b>	<b>505,845</b>	<b>419,930</b>	<b>505,845</b>	<b>420,365</b>

Shpërblimet totale për menaxhmentin kryesor të Bankës janë si më poshtë:

	2023	2022
Përfitimet afatshkurtra të punonjësve për Bordin e Drejtorëve	-	-
Përfitimet afatshkurtra të punonjësve për menaxhimin kryesor	52,423	35,039
	<b>52,423</b>	<b>35,039</b>

## 29. Ngjarjet pas datës së raportimit

### *Fitch i ka caktuar vlerësim Kosovës*

Më 19 prill 2024, Fitch Ratings i ka caktuar Kosovës një Vlerësim të Paracaktuar të Lëshuesit (IDR) për Valutat e Huaja Afatgjate (LTFC) “BB”. Para kësaj, ekspozimi ndaj qeverisë së Kosovës trajtohej si i pavlerësuar dhe menaxhmenti ka ndërtuar vlerësimet e tij të përafërta më 31 dhjetor 2023 dhe historikisht të bazuara në atë supozim. Menaxhmenti aktualisht është duke analizuar ndikimin në pasqyrat e tij financiare për shkak të këtij ndryshimi dhe pret që ndikimi të jetë jomaterial për pasqyrat financiare. Ndikimi i ndërlidhur do të rregullohej në raportimin e mëpasshëm pasi menaxhmenti të përfundojë analizën e tij të detajuar.

Përveç rasteve të shpalosura, nuk ka pasur ndonjë ngjarje pas datës së raportimit që do të kishte nevojë për rregullime, ose shpalosje shtesë në këto pasqyra financiare.